

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniversum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvts Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt. I. De Humanitate assumpta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-79561)

C A P V T I.

De Humanitate assumpta.

Circa humanitatem per Verbum suppositatam, quatuor queri posse video. Primum est, ex quibus ad ipsam pertinentibus integreretur prope assumpta. Nam humanitas sub una consideratione complectitur nonnulla, quae sub alia consideratione, non continet, verbi gratia, si humanitas spectetur quod essentialia, sufficienter compingitur ex anima & corpore iis partibus constituto, quae ad conseruationem animae in corpore sunt necessariae; et si multae absint partes integrantes, ut manus, vel brachia, & pedes; si autem humanitas spectetur secundum communem loquendi modum, quo naturalis dispositio hominis ei naturae debita coniungitur, sive vox *humanitatis* alias pleraque partes etiam inanimatas comprehendit, ut quatuor humores, capillae, vngues.

Quæstum I. Quænam ad humanitatem spectantia, sint assumpta.

47. Quæstum igitur. I. potest, quænam ad humanitatem spectantia, continetur in ea prope assumpta per Verbum, eique substrata; hoc est quænam ex pertinentibus ad humanitatem, suppositantur per Verbum. Hoc ad humanitatem assumptam substantiam, & quæ essentiam pertinet. Quod vero sequitur spectat ad terminos eius metaphyicos, quorum unus accidentarius est substantia creata, necesse existentia: alter autem est substantiale eius complementum, nempe substantia connaturalis. Secundum ergo queri potest, an humanitatis partes, quas assumptas fuisse ratum erit, sint per Verbum suppositate, reuenta naturali carum existentia, ac substantia, sive supposititate, & quid de potentia fætente absoluta praestat circa hoc potuerit. Tertius quæri potest de origine, ac radice assumptibilitatis huius naturæ. Quod spectat, an alia quoque naturæ, etiam irrationales assumi potuerint, aut etiam accidentia. Quartus denique quæri potest, an aliquis ordo in assumptione partium ipsa per Verbum suppositarum, interuenierit. De his omnibus, quæ multæ disputationes apud alios implent, simul differantur hoc uno capite.

Integra humanitas à Verbo assumpta. Dubia de partibus inanimatis.

48. In primo puncto, claram est humanitatem simpliciter dictam, assumptam esse à Verbo. Ita enim exigunt, ut Verbum, (quod Scripturae vbiq[ue] sonant) dici possit factum homo: nam homo humanitatem simpliciter dictam constituit. Atque adeo, quum humanitas ex anima, & corpore integretur, necesse est ambas illas partes, quantum necesse est, ut homo convenienter se habeat, in Christum concurrens, & à Verbo assumptas esse. Ac de anima quidem, non potest esse dubitatio quatenus si assumpta, quia cum sit spiritualis, est protius infelix; ita ut gradus quoque vegetatius, & lenitus, sicut sunt vna simplicissima entitas cum gradu intellectivo, ita non sint separatis ab eo assumptibiles. De corpore item, non potest esse difficultas, quod partes eius integrantes animatas. Certum quippe est, omnes illas partes, reponere ad veritatem humanæ substantiæ perfectæ, ac similes dicere pertinentes, fuisse à Verbo assumptas; graviterque hallucinatur qui solas illas materiae partes integrantes censeret terminatas fuisse à Verbo, quæ necessariae sunt ad inductionem, vel conseruationem animæ in corpore, quia sic Verbum non assumptum habemus.

perfectum, & simpliciter dictum, ut ferunt absolute locutiones Scripturæ, sed monstrorum, ac troncum. Omnes igitur illæ partes humanum corpus integrantes, quae in homine non mutilo, & simpliciter dicto, reperiuntur vita informata, per Verbum assumptæ sunt, & quidem in se ac immediate.

Ambiguum vero est, & variantibus Doctorum sententias agitatum, an partes nonnullæ inanimatae, sine quibus homo, aut naturaliter consistere non possit, aut destitueretur notabilibus quibusdam vībus, ad quas ex parte à natura conferuntur, sive à Verbo assumptæ immediate: hoc eit non tamum quod reperiuntur in natura, quam Verbum sibi copulavit; sed etiam ratione sui ipsarum, ita ut nulla propria, & naturali substantia gaudent, sed tamen a suppositate Verbi terminantur. Eiusmodi sunt, sanguis, & tres reliqui humores. Item capilli ac vngues. Quamvis enim hæ partes iuxta veram sententiam philosophicam, quæ suppono, nequaquam informentur anima, tamen ad bonam humani corporis constitutionem pertinent; atque adeo sunt de veritate humanæ naturæ, ut et qui iis desitueretur, vel vinere non posset, ut constat de sanguine, vel truncus, & obesus haberetur, nec censeretur homo simpliciter dictus. Displacent vero Capreol. in 4.d.10. q.2.art.3. ad 4. & rectioines nonnulli, quos inter videtur esse Aluates 3.p. disp. 28. ad 3. existimantes ex eo, quod pars aliqua informetur anima rationi, ducendam esse resolutionem, quod eius assumptionem per Verbum, sive per sanguis, vngues, capilli, & alie huiusmodi partes, si non informetur per animam rationalem non sint assumptæ: secus autem ducendum sit, si non informetur per rationalem animam. Ea ratio, in planè displaceat. Lariis quippe parat pars pertinent ad veritatem humanæ naturæ, quam pars animata anima rationali. Quidquid enim tale est, ut absque eo natura humana non possit naturaliter consistere, vel certe quod homini ad notabilem aliquem vsum subvenit, adeo ut eo deficiente, homo merito dicendos sit mancus, habet rationem partis ad humanæ naturæ veritatem pertinentis, sive informetur anima rationali, sive non informetur. Atqui omnis pars ad humanitatem veritatem pertinens, sumi à Verbo debuit, ut curaretur quicquid saeculatum erat in Adamo, plenè vixque, ac integrè humanitatem nacto. Quare ut statuimus, veræ partes illæ quas dixi, sunt à Verbo assumptæ, non est laborandum de questione physica, qua disputatur, an partes illæ vivant, & informentur per animam rationalem, sed aliunde ducenda est resolution, nempe considerando, an partes prædictæ, ex quo dixi modo ad veritatem humanæ naturæ pertineant. Quia vero ea in te principiæ contineuntur de sanguine, ab eo auspicio, quæcumque enim pro aliis partibus propositis virgi possum, quæ pro sanguine militant: specialiterque pro eo multæ congruentes rationes, & authoritates faciunt, quæ pro aliis illis partibus, non habent locum.

An sanguis in venis abditus, assumptus immediate. Triplex sententia.

49. Non est portò hoc loco quæstio de sanguine Christi effuso, qualis erat in triduo mortis pluvius Christi sanguis terræ commixtus, aut passionis instrumentis adhærescens. De langleme quippe sic spectato, sicut speciales difficultates inferius agitandæ cum de vno nomine sermo erit. Est igitur hoc loco quæstio de sanguine intra Christi venas contento, & adhuc habente rationem partis integrantis corpus Christi. Ritus autem de sanguine sic spectato, non queritur an ita assumptus à Verbo, & quod formam, & quod materiam. Iis enim, qui pro sanguinis unione cum Verbo pugnat, satis superque esse debet, quod si falem vniuersus quod-

ad materiam: quia hoc sufficit ad simpliciter asserendum quod sanguis sit assumptus: sicut homo ratione solus mater dicuntur materialis, & quantus: & ratione solus anima, denominatur intellectus. Ex altera vero parte non pauci formam conaturali substituunt carentem cuiusmodi certe est omnis forma materialis, & subiecto nixa, atque adest etiam forma sanguinis, (quem suppono esse invenitum) contendunt non esse capaces substantiam exteram quae ad solius interne substantiae supplementum advenire videtur. Inquit qui Christi sanguinem Verbo iunctum quoad solam materiam admitteret, idque de sanguinis forma negaret, a mente eorum qui pro sanguinis ratione cum Verbo dispergunt, non abhorret, nec esse illis cum eo magna contentio. Quia quoniam ego quidem si sanguis Verbo coniungi concedatur, non difficulte admittam, & quoad materiam, & quoad formam quoque, huc materialem, coniungi quoniam exstimo formam materialem esse immediatè assumptibilem, eo quod nihil veteri eadem esse, & sic bis in duplice extinzione: in uno quidem ut in subiecto, in alio autem ut in supposito.

De sanguine igitur, ad eum quem dixi modum secundo, in fine Verbo immediatè iunctus, triplices sunt sententiae. Prima affirmans: secunda negantem quae sub distinctione loquitur: sanguinem namque distinctionem duplum, nempe materiali, & perfectum. Vocat materiali eum sanguinem, qui adhuc crudus est, & male decoratus, ideoque non nisi ad animalia cibationem delectur, nec in resurgentibus repertus iuxta orthos huius sententiae; qui etiam cum non manu perfundit, negantem esse de vertitate humanae naturae. At sanguinem perfectum, qui plane decoratus est, aquae duplicitus, atque per se requiri ad componentum corpus humanum, & omnes eius partes levandas. Nigritatem item sanguinem negant esse Verbo assumptum immediate, quod contendunt de sanguine perfecto. Ita Caet. 3. part. qu. 5. art. 2. circa ad 3. Sylvestri in rola aurea tract. 3. q. 3. & Hieronymus à Rua controv. 4. Scholast. parte 3. sed hoc distinctio duplicitis sanguinis, plane commentata est, nec tam Medici, vel Physici agnoscunt. Vrum inxta omnes, quilibet sanguis potest viventi cedere in pubulum, & quo decorat, & perfectior est, eo ad cibam maiorem spiritudinem, & proportionem habet, quia tunc magis accedit ad eas substantias, sive accidentias tantum, sive etiam substantialiter differentes à sanguine subdenominatione sanguinis sp. cato, quae animam tandem excipiunt, & immediatè nutriti per se conuersionem. Passim vocant, *verum sanguinem, & gen.* Est ergo ei duplicitis sanguinis distinctio, incompta prius: nec nisi eo consilie excogitata, ut commodum iudicium feretur de eo sanguine qui à Christo Domino fatus, aliquibus in locis seruati dicitur. Cùm enim non videtur admittendum, huiusmodi sanguinem in terris relatum, ac proinde nunc à Verbo non suppositum, fuisse aliquando assumptum à Verbo, quod nihil quandoque assumptum dimisit; ideo Caetanus solita subtilitate duplicitem illam sanguinem commentus est, quorum unus à Verbo assumptus fuit, alter autem, ad quem est qui adhuc in terris vivitur, pertinet, non sit à Verbo assumptus. Verum hoc est manifestè divinare, vnde enim leste quis possit, vnde è sanguine sit is, qui nunc aliqui in terris affluerunt? Aut cur potius dicitur esse è materiali, & nonquam assumptio, quoniam ex altero perfecto, & per Verbum supposito?

Fuit assumptus totum.

30. Dimissa ergo tercia hac sententia, & distinctio. ne quam gratia invenit, adhæsto primæ quæ totum Theoph. Rayn. Christus.

Christi sanguinem assumptum à Verbo docet, contra secundam sententiam negantem, quæ paucorum fuit, ut Durandi in 4. d. 10. q. 1. n. 19. & Richardi in 3. d. 2. art. 2. q. 1. quem citat, & sequitur Gabr. f. 53. in Canonem: sed Doctorum torrens est in contrarium. Ita ita enim Diu. Thom. quæst. 5. art. 5. tres DD. coram Pio secundo, ea disputatione quam descripsit Sylvestri in Rola aurea tract. 3. q. 3. o. concl. à Rua controv. 4. Scholast. in secunda eius parte. Capr. in 4. dist. 11. q. vñica art. 3. 2d 5. Soto dist. 10. q. 1. art. 2. Collius l. 2. de sang. Christi disp. 1. a. c. 8. Val. 3. parte d. 1. q. 5. p. 1. Ragula disp. 60. Valq. d. 26. c. 4. Soares d. 15. l. 6. qui alios innumerous proferunt. Potest autem ista sententia confirmari auctoritate & ratione. Ac primum hæc veritas non obsecutæ insinuatur Hebr. 2. cùm dicitur, quid pueri participaverunt carni, & sanguini, & Deum similiter iis participasse: Quamvis enim declinari posset huius testimonij vis, dicendum Deum participasse sanguini assumendo corpus in quo sanguis erat, ipso hæc sanguine non assumptum; tamen longe simplicius, & ad verborum nativam significationem accommodatus dicitur, Deum participasse sanguini, assumptu sanguine, ut item ferunt illa alia loca, quibus dicimus redempti non corruptibilis, sed in sanguine testamenti Christi Zach. 9. 1. Petri 2. Apocal. 1. 5. & 7. Ex quibus alius scripturis Leonodus de Vino tract. de sanguine Christi c. 18. concinnat quadragenam prærogativarum sanguinum Christi Domini, & summam pretiositatis, qua pollet: Béda Act. 20. ad illud, *Ecclesiast. Dei quum acquisiuit sanguine suo, expendit sanguinem Christi dici sanguinem Dei ob vniōnem ad Verbum, vniōne ipsius sanguinis: Idque hanc dubiè volunt A apostolus, Accedit sensus Ecclesiæ, ac Pontificum qui plane fere videtur sanguinem Christi fuisse Verbo vniōnem. Nam Clemens VI. in Extraaug. *Vaginatus*, de pænit. & remiss. affirmat guttam vnam sanguinis Christi propter vniōnem ad Verbum, fuisse pretium accommodatum redēptionis totius humani generis. Quia verba, si tricæ, & cattilli præcedantur, perspicue ferunt, vniōnem immediatam sanguinis Christi cum divina Verbi persona. Addunt alij. Pium II. confirmasse decretum Clementis VI. in quendam Batinonensem Theologum, cui inter concionandum excidet negare, sanguinem Christi, per triduum mortis fuisse Verbo coniunctum. Recte tamen Collius l. 5. de sang. Christi disp. 4. & à Rua controv. 4. Scholast. parte 2. circa Sixto IV. lib. de sang. Christi, affirmant Pium II. nihil de ea controvertia ratum esse voluisse, idque patentissime demonstrat Dermicius in *vitela Franc. Relig.* p. 443. vbi plura quoque de prætenso Clementis VI. decreto in Batinonensem Theologum.*

51. Patres item plerique non obscurè suffragantur. Facundus l. 1. pro tribus capitulis c. 3. spiritum, aquam, & sanguinem, de quibus 1. Ioannis 5. ita interpretatur, ut Pater dictus sit Spiritus, quia Spiritus est Deus, aqua sit Spiritus sanctus? Filius verò dicatur sanguis, quia communicavit sanguini nostro, Nazianzenus ora. 42. Christi sanguinem vocat nobilem & magnum, insigneq; & excellens pretium redēptionis nostræ: pro qua Deum ipsum datum ait, Clemens 1. pædag. c. 6. tractans iussum Christi de edenda carne sua, & bibendo sanguinem, hæc verba habet, quibus non obscurè, sanguinem Christi assumptum à Verbo significat. [Carnem nobis allegorice sanctus significat Spiritus, ab ipso enim, caro fabricata est. Sanguis Verbum nobis designat, tanquam enim dices sanguis, Verbum vite infusum est: Amborum autem est temperatutæ Dominus.] Hæc omnino insinuant vniōnem sanguinis Christi ad Verbum. Inde tantus valor sanguinis Christi quo August. in Psal. 95. ad illud, *Terribilis est super omnes Deus, vniuersum planè orbem*, & omnes gentes redēptionem

G 2 nem

nem esse consecutas, prosequitur. Per pulchritudinem tract. 7. Euang. Ioannis, ad illud *agnus dei*; ubi sanguinem Christi, vocat sanguinem factoris totius mundi, & Deus precium valde extollit: & quomodo id Satan per fabellam quam ibi narrat D. Augustinus, aemulatus iam olim est, latè aperit,

52. Auctoritati suffragatur manifesta ratio. Nam certum est, Verbum assumptissimum immediatè, quæcumque sunt de veritate humanæ naturæ, ut homo curatur, & plenè sanctificatur per Verbum, qui erat scopus Incarnationis præfixus. Acqui sanguis, per se pertinet ad veritatem humanæ naturæ. Propriètatem de sententia omnium Scholasticorum in 4.d.44. reperiens in corporibus resurgentibus. Estque verè sanguis fomentum vniuersarum corporis partium, sine quo perstare vita non posset: non modò quid deest pabulum (sic enim mors effuso profus sanguine sequeretur tantum post aliquot dies,) sed etiam quia partes corporis, benigna per sanguinem rigatione destituta illiò exarescunt, & coguntur animam abiicare. Nam etiam vires corporæ partibus illis implantatæ, absque hoc generali omnium operationum corporæ in instrumento, iacent intertes, ac obliæ, & nullis suis motibus obenudis, sunt idoneæ. Qomodo in ianuam concipiet homo, si abit sanguis qui fetuatur? Quomodo timebit absque sanguine, qui contrahatur? Quomodo letitia diffuet, nisi sanguis fundatur? Videſis Valeſium 2. controu. c.4. Est igitur sanguis, aliquid naturaliter conexus cum partibus corporis simpliciter dicitur; nec tantum se habet per modum alimenti, sed etiam per modum partis. Quam in rem consideranda est cum D.Th. in 4. d.44. q.1.a.2. q.3.ad.3. pulchra proportionis quæ est inter elementa ad mundum comparata, & sanguinem collatum cum animali; sicut enim elementa, habent minus compingendi mixtum, cedendi; sibi inueniuntur in pabulum; & tamen simul habent minus integrandi mundum, ita sanguis non tantum se habet ad viuens per modum alimenti, sed etiam per modum partis fuentis partes animatas, & toti coniuncto colorem ac decorum, & bonum est conciliantis: Quod est sanguinem esse de veritate humanæ naturæ, ut affirmabam multisque confirmat Leonardus de ultimo tract. de sanguine Christi, c.11. & 15. At iam præmis, quicquid est de veritate humanæ naturæ, finitè à Verbo assumptum immediatè.

In sanguine comprehensi humores reliqui, stabiles.

53. Ex eodem principio statuendum est de aliis humoribus, & spiritibus, ac substantiis mediis inter sanguinem, & viuens. Alios ergò humores, eodem propere, quo sanguinem, assumptos esse affirmandum est: pertinente enim ad humanæ naturæ veritatem, & per se requiruntur ad conuenientem statum corporis, magniùmque vium habent ad bonum esse, & ad operationes animalis, ut optimè vidit Richardus in 4. d.44. qu. 2. Vnde reperit in rediuitis beatorum corporibus. Imò passim videntur comprehendendi nomine sanguinis, quia commixcentur cum vero, & propriè dicitur sanguine, & nam totalem massam conflant, quæ à principaliore humore denominatur sanguis. Non ago tamen de partibus excrementiis huiusmodi humorum, sive à natura ablegatis in certa receptacula, ut in splenem, & cistam fellis; sive retineantur adhuc in vasis communibus donec naturaliter, aut accidente exercitatione aliqua excernantur per sudorem, lachrymásque, ac salivam, & huiusmodi alia purgamenta. Hæc enim constat, neque pertinere ad humanæ naturæ veritatem, & integratatem, neque esse assumpta à Verbo.

54. De spiritibus alia est ratio, quam de prædictis

humoribus. Nam quatuor sint essentialem sanguis, tamen iuxta communem vium loquendi, non designantur nomine sanguinis, nec sunt de veritate humanæ naturæ, nisi quasi distinctione & in specie: hoc est, neccesse quidem est aliquos semper spiritus humani corpori inexistere: per eos enim maximè obeuntur munera illa, ob quæ spiritus conlaturum est sanguinem esse de veritate humanæ naturæ: amen in singulari, nulli sunt spiritus, qui integrare humanam natum, & ad eam necessario pertinere censi possint: sunt enim in concinno fluxu, & facilimè dissipantur, aliquæ succedant aliis. Atqui vnius fieri debet in singulari, & decer fieri in parte aliquatenus stabili, & consistente, cuiusmodi non sunt spiritus proprii dicitur, hoc est, sive vitales, sive animales. Nam quos aliqui vocant spiritus naturales, & multò magis alii quos vocant insitos, constat stabilitatem gaudere, & non esse spiritibus annuerterandos, sed partibus consistentibus, id est que assumptos esse: sed nobis sermo est de spiritibus propriè acceptis, quorum continua successio, & promptissima dissipabilitas neminem later. Vnde nego assumptos esse à Verbo, quod rectè censuit Collius l. 2. de sang. Christi, dij. 1. c.4. reclamans licet Valq. 3. part. d. 5. c.7. & Suarez d. 1. f.7. concl. 1. & annuere videtur Pæpositus q.5.num. 18. Non est autem quod quis opponat ex argumentatione proposita aduersus spirituum assumptionem sequi, ne partes quidem solidas corporis animatas esse à Verbo, cum perpetuè diffundant, & agente in humidum quo fountentur calore naturali evaporent, ut proprieat. Graci corpus nostrum cum fluvio comparent. Videſis Epiphanius hæresi 64. Hoc nego rectè oppendum. Nam partes solidæ, longè lenti & difficilis diffundunt, quam spiritus; imò plerique carum, que sicciores, & densiores sunt, semper manent: & spiritus inigi flexione per sensationes, & motu progreſſum, altiusque modis dilabuntur; vnde non habent stabilitatem accommodatam, ut assumantur à Verbo, qualem sufficenter habent partes solidæ.

Quid de humiditate sanguinea, rore, cambio.

55. Non est item quoad præsens negotium, par ratio humorum proprieatum, & humiditas sanguinea, & roris ac cambijs. (ut vocant) quasi quod de humorum assumptione admisimus, in hac quoque vix nisi accidentari à sanguine distincta cada. Non enim ita est: nec de his est admisendum, quod sint à Verbo assumptæ, ob longè disparet eorum rationem, quam sanguinis, & aliorum humorum, in statu sanguinis ac humorum. Cuius rei gratia obseruo sanguinem per venas dispergendum in corpus viuens, & conuentum in substantia viuentia, in maioribus quidem venis decoqui, & elaborari semper magis ac magis. In minutiioribus autem venis, quas etiam vocant capillates, proximè antequam illabatur partibus, ita attenuari, ut non iam amplius simpliciter, sanguis, vel humor, sed humiditas sanguinea nominetur. Paulò post verò nonnulli crassiores factum, applicari partibus, & in eis combiti ad modum roris, id est priori nomine, vocari rorem, tenuis verò ibidem ad partis, in quam affluit temperamentum, ac naturali valde affinem factum, proximè per motandum, nomen quoque mutare, & cambium dicit; donec tandem agglutinetur partibus interposita mora aliqua, qua in carnalem substantiam accepit a plena consistencia planè transit. Hæc obiter ex Medicorum plenioribus disputationibus delibasse sat est: quæ tem agnoscunt Theologi, ut D. Thomas in 4. d.44. q. 1. art. 2. quæst. 1. Richardus eadem dicit: art. 1. q. 2. & Vendelinus in supplemento Gabrieles, ibidem q. 1. in fin. hallucinatus ante perpicuè est Suarez, t.1. 3. p. 15. f. 7.

57. cum censuit rotum, & cambium ante sanguinem ingredi. Ex his ergo constare puto, substantias illas in sanguinem, ac nutritionem medias, nempe humi- ditudinem sanguinem, rotum, & cambium; sive spe- ce a sanguine difficit, nec non, quod est philosophi- cum problemata, assumptas a Verbo non fuisse. Sunt enim dantur alii inter utrum, nec requiruntur ad solum- cum, & constituentium corporis, sicut languis simplici- dictus.

Nec capilli, nec vngues assumpti.

56. Relat pronuncianendum de capillis, & vnguibus, de quibus plerique Autores idem statuunt, & utro- que vel negant, vel affirmant assumptas esse a Verbo. Affirmant suaves t. 1. 3. parr. d. 15. 4. 7. concl. 2. Beccanus c. 3. q. 1. & Ragusa d. 61. quibus praeuerat Cæsarius dolo; 2. Verbis illis. [Sanguinem continet animatum rotum, & articulatum, & variis arteriis & venis di- fundunt, quibus & opifex ille senno vari gatus erat rigore ad pilos, & vngues. Comam enim Lci, voco Chisti comam; Similiter, & pedes, & vngues, & san- gumin, & aquam. Propter me enim, meis vniuersis est homo.] Alqui vnges esse assumptas, centent veri- humdus, alterum statuunt de capillis. Præposi- tus 3. parr. q. 3. n. 29. Negant autem capillos, aut vngues assumptas esse, à Rua controu. 4. scholast. mto, & Valq. 3. parr. 3. n. 3. 4. Hos legunt, cùd quod censem neque capillos, neque capillos pertinere ad humanæ naturæ venientem, & integratem, sed capilli quidem sunt me- sti extremitates, ad colum ornatum, & tegumentum me- sti extremitates, destinatae, quasi vestes naturaliter apposi- te partibus, quibusdam elegantibus integumento. Vn- gues autem, quamvis sicut pars quibus conseru- untur, iteque non deseruntur ad colum ornatum, vel tegum, tamen sunt ipsi quoque duntaxat extre- mitates, que licet vñus aliquem in corpore habeant, non vñus tamen nomine partum simpliciter dictarum. Quous enim in corpore vñus est humoris illius qui perducunt exercitum? Tamen enim cum vocari corporis humani veram partem. Idem ergo est de vngui- bus, & pionibus, neque vngues neque capilli sunt à Verbo assumpti. Autoritas Cæsarij, etiam si certò esset Cæsarij, non foret tanti. Eius tamen non esse locum qui possebat, sed aliunde irrepsisse in librum il- lum, neat inceptus Billius.

Colligitur, & firmatur resolutio data ad quæstum.

57. Itaque ut in breuem summam redigam, quæ ha- stenus ad primum quæstum propositum sunt dispu- tata. Humanitas partes omnes physicas, cùm essentia- les, cum integraliter naturaliter contentantes, ac etiam partes aliquæ non simpliciter dictæ, nominatimque languis intra Chisti venas contentus; omnes in- quam hæc pars a Verbo diuino assumptæ sunt. Quod infinites afferunt PP. docentes totam, & plenam hu- manitatem, fusile a Verbo assumptam, ne quid in ea maneret non perdonatum. Sapè id ingeminat S. Leo in sermonibus de natu. & pass. Dom. Egredij sanctus Martinus in allocutione Synodi Lateranensis, quæ habeatur consultum. 5. [Per ipsum filium (inquit) qui no- bus locutus est corporaliter, & propterea nos paternam vel diuina eis voluntatem humanæ per obedien- tiam perficiemus, calix a nobis, id est, pena mortis libatur, destricta mortificatione à vita. Pro qua re, & omnia assumens, & vniuersi subistantialiter, quæ sunt nostra naturæ sananz; id est, carnem, animam, intel- lectum, & operationem, voluntatem, per quas sponte Adam præcepit transgressus est; qui totus deliquerit, & totus morte damnatus est, & propterea nihilomi- Theoph. Rayn. Christi.

nus indigentem sanari ab ipso, qui non tam quidem creavit naturam, postmodum autem renovauit digna- tus est.]

Intellectum, & voluntatem, & operationem, assum- pta à Verbo ait, non quod operatio, itemque intel- lectus, & voluntas, si sunt entitatis accidentales, sint assumptas a Verbo; sed quod sint in entitate assumptæ & tamque connaturaliter allestantur. Sed pulchritudo item in rem propositam S. Damasc. 3. de fide cap. 6. verbis illis. [Humana natura totam Diuinitatis essentiam vnitam esse asserimus. Neque enim Deus Verbum, quicquam corum, quæ, cùm nos initio fingeret, natu- ra nostra interierit, prætermisit: sed omnia assumpsit, hoc est corpus, animam intelligentem, & ratione pra- ditam, & rurique proprietates. Anima enim quæ vñius horum expers est, homini nomen suffit: nequit. Totum quippe me totus assumpsit, ac totos toti vni- tis est, ut toti salutem afferret. Nam aliqui ne medi- cina quidem ei alata est, quod assumptum non est.] Vides quām vniuersaliter S. Damascenus de assumptis à Verbo humanitas nostræ partibus statua. Vult enim omnem planè partem quæ ad humanitatem per- tinere dici potest, assumptam fuisse, ne incurvata rema- neret. Cùm autem S. Damascenus, eisdem libri c. 3. negat in Christo esse communem speciem, non est sensus, abesse à Christo humanitatem perfectam nostræ naturæ consimilem; sed sensus est, Christicæ, ut ibi ex interpreti loquitur, hoc est rationem substantiam per sonem ex diuina, & humana natura compactæ; non esse pluribus individualiis vni speciei subiacentibus com- munem; sed esse in uno solo individuali, quod est non esse communem speciem.

Claudio illis ex mis à Nazianzeno prolatis de Christo Orat. 36. in fine. [Homo dicitur non solum ut per corpus à corporibus capiatur, qui aliqui ob impetum- pibilem naturam suam, capi non poterant; sed etiam ut per se hominem sanctitatem afficiat, fermentique instar vñuersa massa sit, sibiique vniuersi quod condemnatum fuerit, totum illud à condemnatione liberet, omnia pro nobis, quæ nos sumus; (excepto peccato) fa- cies, corpus, anima, mens, (per quæ videlicet mors peruerata) & quod ex his commune est, homo.]

Quæstum 2. In quo statu assumpta humanitas, id est, an individualia, an existens, an subsistens.

58. Proponebam secundo loco quæriendum, in quo statu partes ad veritatem humanitatis spectantes, as- sumptæ sint à Verbo: hoc est an sint assumptæ singu- lares, & an in statu actualitatis & existentia aut etiam subsistencia connaturalis; ita ut Verbum non modò assumptum sit formam totius, sive humanitatem; quæ ex omnibus partibus propositis absque humana sup- posititate lumpis exigit in ratione naturæ, sed etiam assumptum hominem, seu personam humanam cui diuina personalitas adiungatur: Erisque hæc diffi- cultas secundum utramque potentiam expendenda, ita ut non tantum teretur, quid factum fuerit, sed etiam quid fieri potuerit. De singulatitate, difficultatem facit locus Maji V. Etotini l. 3. contra Atsum, sic scri- bentis. [Non mirum quod mysterio sumptus carnem, ut & carnem, & homini subueniret. Sed cùm carnem sumptus, vñuersalem & carnem sumptus. Nam idcirco omnis carnis potestates in carne triumphavit; & idcirco omni subuenit carnem, ut dictum est in Isaia: Videbit omnis caro salutare Dei, & in libro Psalmorum. Ad te omnis caro veniet. Item & vñuersalem & carnem animam. Nam & animam habuisse manifestum, cum idem, Salvator dixerit; iritis est anima mea vñque ad mortem. Et item in Psalmo: Non derelinques animam meam in inferno. Quod autem sumperit vñuersalem & carnem animam: iis manifestum est in Ezechiele: Omnes

anima sunt mea, ut anima Patris sit & anima Filii. Item vniuersalis anima & ex hoc ostenditur, quod & ita scitur, cum maledicit arbori fici & cum dicit: *Sodomis, & Gomorras in illa die cōmodius erit quā vobis. Sic etiā multis locis: Itē & cupit, cū dicit: Pater si fieri potest, transferatur a me calix iste.* Ibi etiam ratiocinatur sed siat potius voluntas tua. Hæc & alia multa sūt, quibus ostenditur anima & vniuersalis: adsumptus ergo homo totus, & adsumptus, & liberatus est. In isto enim omnia vniuersalia fuerunt, vniuersalis caro, anima vniuersalis, & hæc in crux sublata, atque purgata sunt per salutarem Deum vniuersalem omnium vniuersalem per ipsum enim omnia facta sunt.] Hæc dicet: *Humanitas est assumpta, & indiuidua, & vniica.*

59. Verum quod attinet ad singularitatem, per se evidens est, humanitatem fuisse assumptam à Verbo in singulari, & indiuidua non vniuersalem: quod pigeret vel monere, nisi quidam male feriati heretici apud Rusticum Cord. dialo. contra Acephalos sub finem, quid somniales vidarentur. Sic enim inducitur loquens hereticus, gravans, vel potius oppressus argumentis Catholicis. [Autumno, quod quidam nostrorum melius dicant, quoniam non indiuidua illa humanitas Christi vniōnem præexistit, sed communis humana natura, ex qua est illa caro.] Quod Incarnationem ad figmentum reducere, ait D. Damasc. 3. fid. c. 11. & plāne absurdissimum esse, demonstrat Rusticus eo præter cetera validissimo argumento, quod communis natura tantum si in intellectu, non autem existat re ipsa, sicut certum est assumptionem esse rei verē, & re ipsa existens, quæ sola est ad operandum, & Deo lālo satisfaciendum idonea, solaque apta est terminare actionem realem, quia omnis actio est circa singularia, ut Aristoteles etiam dixit. Cuius omnes argumentationes aduersus Platonis ideas, quatenus demonstrant rem vniuersalem, non posse existere, hic locum suum habent, nisi rem in Metaphysicis copiose discussam, hic extra locum agitate censerem superuacaneam. Videhis Sua, disp. 5. Metaph. f. 1. a. n. 4. vbi latè confirmat esse plāne impossibile, aliquid existere nisi singulare, & indiuiduum. Et sanè aliqui idem est vnum, & multa, atque adē vnum, & non vnum. Mirabile verò mihi accidit Aquarej iudicium qui in 3. d. 5. concl. 8. existimauit, naturam vniuersalem potuisse à Verbo assumi. Hoc adē despicit ut nullo condimento adhibito possit sapere: Nam vt dixi non potuit assumi natura nisi existens, exilere nihil potest, nisi singulare. Igitur non nisi singularis quamplam humanitas assumi à Verbo potuit. Non quod plures singularis assumi simul nequivissent, sed quod quilibet naturam assumptibilem, sicut vnicam, sine multiplicem assumptibilem dicamus, oportuerit esse singularē, nec poterit illa vi, nisi in statu singularitatis assumi. Marins Victorinus loco notaō, tantum vult omnes naturas humanas singulares esse aquilaenter assumptas, quia omnes sunt Christi formatione & vnicā illius singularis humanitatis assumptione liberatae, vel potius animam adæquatae, sive quoad omnis anima gradus, ac proinde plāne animam, cuiusmodi sunt nostræ, esse assumptam à Verbo in Christo, nec dissimiliter corpus. Ita colligitur ex eo loco, & ex calce libri priore eiusdem operis.

60. Cū verò vnicam ex innumeris sub humana spe-

cie multiplicabilibus indiuiduis naturis deleget: Verbum, quam assumere, nulla præterea alia singulari humanitate assumpta, D. Thom. 3. p. q. 4. art. 5. multis non idoneis rationibus congruentem factum demonstrat. Vnicam certè assumptam est, fides docet contra Manichæos prout quidem eorum sententiam in delirium refert S. Chrysostomus homil. in Natali Seruatoris, in fine. Nec repugnat Anast. Sinaita, c. 20. 6. 2. in ipso initio, sive inculcans Verbum diuinum carni, vilceribus, medullis ventrici Deipara vnitum esse. Hoc enim non potest accipi, nisi de substantia humanitatis Christi decisâ ex substantia Deipara in ventre, ac visceribus eius. Vnde non nisi vnicā humanitas Christi, est de facto copulata Verbo. Si tamen ageretur de assumptione possibili, extra dubium esse debet humanitatem assumptibilem non fuisse vnicam, tantumque fuisse quasi vagè singularē humanitatem. Existimò enim per se perspicuum & circa omnem probationem evidens, quoniamque singularē humanitatem distinctam numeru ab ea, quæ de facto assumpta est, & quæ assumi à Deo potuisse si ageretur de potentia absoluta. Idque plāne censu D. Augustinus 13. Trinit. c. 18. docens potuisse Deum creare vnu aliud hominem non Adamicum, aut quo alio vellet modo producere, cuius alia numero esset humanitas, ab ea quæ in Christo fuit. Et fuisse ac egregiè l. de prædict. Sancto. c. 1. monstrat; quod hæc humanitas fuerit à Deo delecta, ut Verbo Dei coniungeretur, meram gratiam fuisse, & aque potuisse à Deo assumi quamcumque aliam ē singularibus humanitatibus intra naturam specificam humanam productis, aut producibilis. Hæc sc̄e pigeret monere, nisi stolidum ac præfractum. Vnicelli ingenium inter alias male fani certebat abortiones, hanc quoque infelicitate possibiles, non nisi hanc singularē humanitatem, quæ assumpta fuit, assumi à Verbo potuisse, ut refert Thomas Vvaldensis in doctri. l. 1. c. 44. n. 3. & 4. Ita ergo res se habet spectando possibiliterem & potentiam absolutam.

Attendendo tamen, quod re ipsa factum est, Verbum vni duxit singulari humanitati est copulatum per Incarnationem, nisi quod omnes omnino homines aliquatenus assumpti sumus, quatenus vnicā illa humanitas, quæ re ipsa fuit assumpta, cum sit nobis homogenea, nec nisi nostri causis ad tantum deus deuēta, repreſentare noſtrā omnes humanitatis, & noſtrū omnium vicem tenere videtur. Quæ cauſa est, cur non raro SS. Patres, dicant in ea singulari humanitati, naturam totius humani generis assumptam esse, ut loquitur S. Hilar. in Psal. 51. omnes inde ad regni spem animans. Praetereat item S. Damasc. orat. 1. de natu. Deip. non solum vniuersam humanam naturam, sed creaturas omnes per humanitatem assumptas esse, sic ostendit. [Creator naturam omnem, in terieat̄ humanitatis beneficio, in melius communauit. Nam cum homo, media quadam intermentem, & materiam, sede conformatus, rerum omnium conditrum tam quæ in aspectu cadunt, quæqua oculorum sensu fugiunt, nodus ac vinculum sit, profecto etiam artifex Dei Verbum humanæ naturæ copulatum, per eam cum vniuersis rebus conditus vniūt est.]

Supplementa parcitatis in vnicā humanitate affundenda.

61. Omnes ergo quadam tenus assumpti sumus in vniūt singularis humanitatis singularissimum assumptio- ne. Quod tamen in Incarnatione desuit, nimirum ut omnes indiuidua humanitatis non assumerentur, sapientia Dei supponit, quodammodo per aliud mysterium, nempe per Eucharistie Sacramentum. Notandum hoc perillustre diuina sapientia & bonitatis innentum, SS. Patres.

SS. Patres. Egregie S. Cyrill. l. 1. in Ioā. c. 26. [Ex Dei patre substantia Vnigenitus prodiens, & totum in sua persona genitorem possidens, caro factus secundum Scripturam est, & quod ipsum natura nostra ineffabiliter cononxit atque vniuit. Qui enim natura Deus est, & homo factus est, non Theophorus, id est, Deum in se per gratiam habens, ut mysterij vim ignorantes contendunt; sed verus Deus simul & homo est. Sic qui inter se plurimum secundum naturam distant, in uno seipso cononxit, & nostra divinae participes nos efficiunt. Communicatio enim Spiritus, & (ut ita d' am) gaudio, primum in Christo fuit, & ab eo in nos penetravit: quoniam homo factus, ipse templum suum proprio Spiritu perunxit, atque sanctificauit. Origo igitur & via, qua Spiritu sancto participamus, & Deo vniuersitatis, Christi mysterium est. Omnes enim in illo sanctificamur, & igitur inter nos & Deum singulos videntur, quoniam corpus simili & anima distemus, modum tamen adiuntem, consilio Patris & Sapientiae sua conuentem: suo enim corpore credentes, per communionem mysticam benedicentes, & secundum, & inter nos vnum corpus efficitur.]

S. Chrysostomus non minus luculentus homo. 83. in Matth. [Venire in mentem tibi (inquit,) quo sis homo honoratus, quā mensa fruari. Eā namque te nos amor, quam Angeli videntes timent, nec absque patitur, propter fulgorem qui inde resilit a picere possunt, & nos in vñā cum illi maliā reducimur, Christi corpus vnum, & caro vna. Quis loqueretur propter tuas Domini, auditas facies omnes landas eius? Quis pastor vñā membris suis oves suas nutritur? Multa matres post partum alii nutritibus infantes dederunt, quod ipse facere noluit, sed proprio corpore non alit, & sibi coniungit arque conglutinat. Consideremus autem ex nobilitate generatus est substantia. Sed nihil hoc (inquires) ad omnes pertinet, immo ad omnes. Nam si ad naturam nostram descendit, pater quoniam ad omnes. Quod si ad omnes, & ad vñāqueque profectū. Sed quomodo non omnes inde lucrum conlectent sunt, inquires? Id certe non illius causa, qui maximè hoc optat, accidit: sed cum culpa qui cum suscipere nolunt: singulariter fidibus per hoc mysterium se coniungit, & quos peperit non alii nutriendos tradidit, sed ipse sustinuit alit, hac etiam te tibi persuadens, carnem te uam offert. Tanta igitur charitate, atque honestate, non torpeamus.]

61. Hoc est quod S. Hilarius dixit, ob Eucharistiam nos fieri Dei Verbo vnum per honorem. Sic ille l. 8. de Trinitate. Que Verba Petrus Pseudo-Martyr aliquis scripsit ad blasphemias peruersè detorquet, ut videat et apud Bellarmianum l. 2. de Eucharistia c. 1. 2. sed germanus tenet, quem dixi: Nempe in Eucharistia fieri nos Deo vnum per honorem; quatenus facti quodammodo sumus Dij & filii excelsi omnes, quatenus assumpti a persona Verbi coniuncta Christi corpori. Sed plane insigniter S. Damasc. l. 4. fid. cap. 1. 4. ostendit Eucharistiam idcirco fusile institutam, ut non primis tantum nostrae naturae, in Christo coniungentur personae Verbi, sed etiam quilibet homo in participationem divinitatis veniret. Hinc est, quod oratione 3. de iung. sub med. volens probare pingendas esse & venerandas SS. hominum imagines, cum pingantur imagines Angelorum, affluit pro medio, quod Angeli divinitatem non participantur: Homines autem assumptionem corporis Christi participant, etiam singulariter, divinitatis hypothalam. Per Dominici corporis & sanguinis concretiōnem, (inquit,) coniunguntur divinitati per hypothalam ratione spirituali: Praetereratque S. Paulus Ephes. 3. & 5. Nam quod ait, gētes fieri Christo corporales, de coniunctione Christi & personae eius cum vnoquoque nostrum interpretantur varijs Patres apud Turriam 2. de Euchar. cap. 6. &

7. Christus quoque Ioā. 6. susceptionem fuit carnis in Eucharistia, confert cum assumptione humanitatis per Verbum, cum ait, sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem, sic qui manducat me, & ipse viuet propter me. Vbi Toletois (en)sum propositum subfessū demonstrat, post Ambrofum & Augustinum, rursusque c. 17. ad illud: *claritatem quam dedisti mibi, dea ei, eadem refert post Cyriulum & Hilarium.* Ob eandem causam non pauci Patres apud Sanctissimum repetit. 8. cap. 4. nominatimque Theodoretus dialo. 1. & 2. Gelas. l. 1. de duabus naturis, Haymo & Remigius l. Cor. 10. Incarnationem per Eucharistiam, & vicissim Eucharistiam per Incarnationem stabilunt atque expoununt. Nec iniuriam eodem retulerim quod Patres Eucharistia adiuncta cum adiunctis Incarnationis sapientem componunt. Sic S. Germanus in Theoria rerum Ecclesiasticarum sub initium, panem benedictionis ex quo iuxta ritum Graceorum erubebatur panis particula quae erat consecranda, confert cum sacrificante Virginis vero, Damascenus autem, sacrum vterum Deipatet, cum laeta mensa componit, epistola de corpore Domini, & inultus est in obumbratione per Spiritum sanctum utroque mysterio respondentibus, exponendis. Praeiuera Chrysostomus orat. de S. Philogonio, & hom. 7. in Matthaeum.

63. Alterum supplementum illius veluti parcitatis, quae vñica singularis humanitas est a verbo Dei assumptiona, peti potest ex Origene in fine libri 6. contra Celum, vbi adducta ea Celsi opinione, quod si Deus missurus erat filium suum in terras non vñico corpori, sed pluribus iungendus erat, in hunc modum respondet Origenes, [Non opus erat ut multa vñique herent corpora, multique quales Iesu spiritus ad illuminandum Dei Verbo orbem habitatum ab hominibus. Satis enim erat vñum Verbum, tanquam Iustitiae Sol exortus à Iudea, mittendis radiis in animas excipere volentium. Quod si quis desiderat videre multa corpora, repleta diuino Spiritu, & quemadmodum vñicus ille Christus, ministrantia saluti hominum vñibus degentium, consideret eos qui passum recta vita, fanaque Iesu doctrinā prælucet hominibus, vocati & ipsi Christi in diuinis literis vbi legitur; *Nolite tangere Christos meos & in Propheticis meis ne malignemini.* Nam sicut audiuius quod Antichristus veniat, & nihilominus didicimus, multos Antichristos esse in mundo: eodem modo agnoscentes Christi aduentum, contemplamus multos per eum in mundo factos Christianos, qui ad ipsius similitudinem dilexerunt institutam, & oderunt iniquitatem. Quapropter & eos vnxit Deus; (ille inquam Christi Deus,) oleo exultationis. Sed Christus, pte participibus suis dilexit institutam, odio vero habuit iniquitatem, & primicias huius vñctionis accepit, & ut ita loquar, totam vñctionem olei huins exultationis. Cæterum participes eius, quantum quisque capere posuit, tantum eius vñctionis adeptus est. Quamobrem cum Christus sit caput Ecclesie, ita ut pro vno corpore conseleur Christus & Ecclesia, vnguentum capitis delcendit in barbam Aaronis, quod est insigne viri perfecti, pertinetque descendendo usque ad oram vestimenti. Atque hac dicta sunt ad indecorum Celsi dæcerum, quod debuerint similiter inspirari multa corpora, & per totum orbem dimitti.]

An humanitas assumpta, habeat creatam existentiam. Pars negans.

64. Sic constituta individuatione humanitatis assumptæ, progrediendum est ad eius existentiam, vñdendumque an sit creatæ, an divina. Et Thomistæ qui dero rati esse mentem D. Thomæ 3. p. q. 17. art. 2. certum putant humanitatem assumptam non existere per

suam existentiam creatam, sed per increatam Verbi existentiam, idque negare, Bannes' 1. p. q. 3. art. 4. dub. 1. pronunciat, esse plu quam falsum, & minus tutum. Nec deuit ex ea Familia Inquisitor mihi notus, qui nigro theta cōfixerit assertiōnem, qua existentia creatā humanitatis Christi affirmabatur, eaque assertiōnē typis cūdenda interdixerit. Quod autem Diuus Thomas q. vñica de vnione Verbi incarnati art. 4. agnōvit in Christi humanitate existentiam creatam retractatum posita ab eo assertum, dicta q. 17. art. 2. Vbi agnoscit in Christo esse tantum vnum esse; quod esse, in solut. ad 1. secessit à subsistentia, dicens personam subsistentem esse immediatum suscepitum ipsius esse. Itaque Aſſertioſis q. 7. de gratia Christi, ait cæcum esse, qui non videat S. Thomam ibi docere, humanitatem Christi exiſtere per increatam existentiam Verbi.

Affirmans eligitur, & probatur philosophicè.

65. Mihi contrarium videtur verissimum, & à D. Thoma vbiq̄e traditum ut autem radiciter cūlatur difficultas, rēcolendū quām breuissimē est ex prima philosophia, planē p̄imum quod in re cūcata intelligitur, cū essentia sive quidditatē eius ex se p̄tentialem, & actuali existentia desitutam, capace tamē eius deſorsū accipienda, beneficio agentis extēni. Nam ipsa quidem essentia, non potest ex se existentiam suam profundere, quia prout p̄aconceptūr existentia, est merum nihil. At quod nihil est, non potest quicquam producere; sive quod idem est, non potest dare cū quām existentiam, quā eo ipso accipitur, quod terminatū adiō causa efficiens. Igitur quācunque res existentiam ex se non habet, cūlūdiā fālē est quāuis res cūa, accipit existentiam beneficio agentis extēni, per quod reducunt ad esse, & cum potentialis tantum esset, efficiens actualis per extractionem ē causa in q̄ibus delitescebat. Rem sic actualē, intelligimus p̄açē existēntem, quo pacto concipitur indiff. tens negatiū ad esse per se, vel ad esse in alio. H̄a enim sunt quasi modifications & restrictiones actualitatis essēnti, quām existentia formaliter confert. Ex his colligitur p̄imō, quid prius concipitur existere quām existere tali modo, prius etiam concipendum esse, quod res existat, quām quod substat, vel inhaeret, aut quomodo bet sit in alio, qui sunt varijs & determinati modi effendi. Indidem colligitur secundō, quid rem existēti, idem est quod terminare actionem causæ efficiens, & extrahi ex causis suis, perspicuum videri, rem non posse per alienam existentiam existēti sed tantum per propriam: quia res non per aliquid aliud, sed per suummet esse terminat actionem causæ à qua producitur: aliqui non effici ipsa quā efficeret. Ergo impossibile est, rem existere per existentiam alienam, sicut impossibile est rem produci, & ē vi suarum causarum educi (quod est existere) per existentiam propriam, si nōque non educi, quod verē potest de ea affirmari, si per alienam existentiam existere, non per suam. Accidit, quod essentia, quā informatur per existentiam, cūque de factō subest, est essentia actualis possibiliter abiciens, quia certē ex eo, quod fiat actualis, non amittit se ipsum, sed est illa ipsa, quā prius erat tantum possibilis, mutato dūrata statu. Nam si illa ipsa res, quā fuerat possibilis, non, esse actualis, falso dicere tam suiss possibilē quod nō habet, nisi quatenus ipsam est postea actualis. Atqui existentia propria & essentia actualis nullo modo d̄ifferunt, nec compositionē vñam faciunt à parte rei, quia existentia importatur in actualitate, ut patet ex eo, quod p̄açē quoquāmodo modo additionis, & reipla vel per mentem subracto, tamē si res maneat actualis, manebit extra causas suas, quod est existere; atque adeō frustra rei actualis superaddeatur ea.

existentia. Impossibile igitur est, essentiam fieri ad natūram per existentiam alienam; sed quicquid existit, sc̄i ipsō existit, formaliter loquendo, & si effectū nō sit per aliud. Sicut ergo repugnat aliquid esse actu, & tamen esse actualiter, quām per seipsum in nouo quodam statu possum, ita ut iā sic aliquid, cum ante nihil esset, sic repugnat aliquid existere, & non per existentiam propriam sed per alienam.

His ita deliberatis ex prima philosophia, quā iustum in ea tractationem habuerunt, fūsētō confirmantur à Fons. 8. Met. c. 1. q. 1. l. 2. & 3. & à Suate d. 3. 1. Met. l. 1. à n. 5. faciliē nūc in te p̄fētū, humanitatem Christi non extitisse per existentiam Verbi. Quid humanitas Christi per generationem ex B. Virgine, edūcta est ex causis suis, & facta actualis. Sicut ergo ipsam & non aliud quid loco eius ē causis suis est edūcta, ita ipsam est, quā suam existentiam haber. Item sicut ipsa est, quā prius erat possibilis per entitatem propriam, & nūc cum actualiter obtinet, ita ipsa est, quā existit per existentiam propriam. Sanē si supponamus ab humanitate extra causas suas posita, remoneri omnē existentiam diuinam, & perferre eundem causarum p̄adūctam influxim in humanitatem, intelligēmus planē eam existere, sicut prius. Non igitur existebat formaliter per diuinam Verbi existentiam, sed per suam. Verū haec tationes, sunt ex communib⁹, & quācū probant nihil esse, quod possit existere, nisi per suam existentiam. Vigendum ergo p̄terea est, aliquid quod p̄açētō confirmet, humanitatem Christi non extitisse per alienam, hoc est per Verbi existentiam.

Firmatur Theologicē.

66. Ac p̄imum constat dēmones clārē intūtōs esse humanitatem Christi, eāmque agnōvissē actualē & existēntem; neque tamen poterit dēmones intūti diuinam existentiam, quā foliis Beatis p̄eūa est, cum sit ipsa Dei essentia. Deinde iuxta aduersarios, produc̄tō humanitatis Christi est actio valde supernaturalis, quippe quā est communio ipsūmet diuinę existēntiā tenderētque ad terminū valde supernaturalem; nempe ad compositū ex humanitate, & supernaturali existēntiā compactū. Atqui certum videtur, actionem, quā Christi humanitas produc̄ta est, merē naturam esse, cūdēmque specie, cum generationibus nostris, quantum est ex parte rei genitā. Indō in tota humanitate Christi produc̄ta, nihil per se inveniri potest, ad quod necesse sit actionem eminentissimē supernaturalem secundū substantiam commīsci, sive antecedentes partiales creationes partium humanitatis essentialiū p̄eūem, sive formaliter ipsam totius humanitatis productionē p̄er vinculum partium illarum prius natura creatarum. Nam materia Christi p̄açuit à mundi initio per creationem ordinis p̄uē naturalis. Anima vero, in ipso temporis momento quo Christus concep̄tus est, produc̄ta fuit per creationem prius naturae, quām Verbo vñitetur. Prius enim natura est fieri, quām vñitū alteri. In eo autē natura priori, quo anima produc̄ta est, prius quā Verbo vñitetur impossibile est, quicquām in ea assignare, ratione; cuius actio creativa quā omnia produc̄untur, sit supernaturalis. Quātē entitatis partiales, ex quibus humanitas Christi compingit, fuerint merē naturalibus actionibus produc̄tae; atque adeō non existunt per increatam Verbi existentiam, ad quod exigētur actio supernaturalissima, quā perficeretur talium partium coniunctio cum existentia increata, huiusmodi entitatis partiales supernaturali, & profus indebita. Ipsiā denique tota humanitas effecta est per actionem merē naturalem; nempe per effectiōnēm vñionis, quā corpus & anima inter se necuntur. At ea

et nō est aliq[uo]d mērē naturale. Nihil igit[ur] est in Christi humanitate, sive partes eius essentiales physicas, sine totam ipsam spēctes, quod actionem supernaturalem depole: qualem tamen omnino esse oportet actionem, qua dīnīa existentia communicatio, sive partibus humanitatis, sine toti ipsi humanitati fuit. Tamen iuxta Thomās, non est in Deo nisi via existentia absoluta. Ergo iuxta eos, humanitas, sive existentia Verbi sibi unitam existit, admittendam tene vniōnē factam esse in aliquo tribus personis communis, quod semper Pates repudiant, & condat falso esse enim vniō facta est in natura, non in persona, contra quām ferunt Catholice fidei leita.

Suffragium Patrum ac Doctorum, etiam
D. Thomae.

67. Isque statu ut plāne ratum, Christi humanitatis existere per suam propriam existentiam creatum; Et quod rationes proposuit æquātūtē existunt, ut de potentia quidem absoluta admittit, eam potuīt existere per existentiam Verbi, rē ipsa autem creatum existentiam, quam humanitati assumpta concedo, quipollū videtur. Lontius in scholis act. 7. Vbi dīscretē posuit esse in Christo duas naturas hypotheticas, si hypotheticam sumatur pro eo, quod verē existit. Et idem plāne luculentē tradit Analt. c. 10. ad 17. p. 179. Exando Cyrillo, plures quandoque Christi hypothēticas admittit, hoc est plures naturas non quidem per se existentes, sed existentes in Christo. Et iñstis adducto loco ex commentariis eiusdem Sancti Cyrilli in Epistola ad Hebreos, quo asserit vno-
sem factam esse virtutē natura in sua propria condi-
tione existente, ac per se existente. Plerisque item aliis lo-
cūs eodem Patre addensatis, subdit Anastasius. [Ec-
ce pietatis praeceptum, & dīscretissimē omnī modo duas
in Christo naturas post vniōnē conseruari, permane-
re, & numerari co[n]stitutu. Attendite, ob-
seruo, diligenter ad dicta Patris. Diversarum natura-
rum proprietatem inconfusam permanere dixit, iterum dixit. Duas esse naturas affirmamus. Dixit vitramque
conseruari & existere in propria natura limitem.
Dicit, vitramque naturam manere id quod est. Dixit
in Christo inconfusas per se existentes naturas, sive hypo-
thēticas. Peret hac, omnes hortatur, ut naturarum dif-
fētūtē agnoscamus; & alioque inconfusas prædicemus;
divinos igit[ur] Cyrillus, sextes hoc loco, ut demonstra-
tum est, tradit dūrātū in Christo naturarum existen-
tiam omnis immutacionis expertem; aptāmque etiam
narratur: dicit enim illas in Christo conseruati; di-
ci, illas esse; dicit, illas existere; dicit illas in Christo
manere. Deinde addit: illas etiam inconfusas per-
severare: Rūtus monet, ut naturarum differentiam
agnoscamus; & inconfusas profitecamur. Et hac qui-
dem Doctor noster.] Non potuit Anastasius magis in-
figere, quomodo iuxta S. Cyriillum, cui in omnibus,
& per omnia subscribit, humanitas Christi per pro-
prietatem & creatam existentiam existat, non per
Divinam. Damasc. quoque. 3. fidei c. 3. ex Fabri inter-
pretatione, negat humanitatem spoliatam fuisse pro-
pria existētia, & existētia, in suis dīscretissimē vñp[ro]p[er]d[ic]tū.

68. Eadem sententia extra D. Thomā scholam, est
longē communissimē inter Lectores, in 3. d. 6. vbi
Dion. q. 2. Aquilanus q. vñica art. 2. Franciscus à Chri-
stio q. 3. Pelacius disp. 3. Rada in 3. controu. 7. art. 3.
concl. 8. fūsissime. Item Polontius 3. p. q. 17. disp. 1.
Vaf. 71. c. 2. Val. 1. q. 17. p. vñc. Suarez ibidem disp.
36. 1. & in metaph. 3. 1. 1. 2. 2. n. 1. 6. Ragula 1. 27.
qui 6. 4. mīnus est in coacētūtē plerisque coniecta-
tis, quibus inadēt S. Thomā, cuius auctoritas præindī-
cēt. Thomās in contrarium abripuit, non fuisse re-
sta in ea sententia, ut humanitatem Christi existere

censuerit per existentiam Verbi. Non puto tamen magis esse opera id evincere. Nām S. D. 3. p. q. 2. art. 6.
ad 2. dīscretē tradit humanitatem Christi fuisse assumpta
ad vnum esse, non ut esse est natura (quale non
statuit in Christo vnum) sed prout esse est suppositi.
Quid clarius? aut quidam ad tam concepta verba con-
testemur nos quoque, cācum esse qui non videat,
S. Thomā non modo in quātionib[us] disputatis, sed
etiam in summa, agnoscere humanitatem Christi pro-
pria existētia creata potiri? Item ibidem q. 4. art. 2.
quod assumptūt, ait, debet præintelligi assumptioni,
sicut quod mouetur, præintelligitur motu. Non igit[ur]
producitur, nec accipit esse per assumptionem. Ac-
cedit quod q. 17. art. 2. vbi aduersarij sententiam suam
trādīt, dīscretē sanctus D. Statuit esse pertinens
ad naturā multiplicitā in Christo oportere; nempe pro
Christi dupli natura, quarum qualibet habet suam
propeiam existētiam; tantumque contendit esse in
Christo vnum esse, prout esse ad hypostatū pertinet,
hoc est vnum esse suppositale, & personale, quod ex-
istētia superuenit. Et hēc est germana ratio, cui Christus
conseruāt ad D. Thomā eo loco, nequeat dici
plures: quia adiectiōnē masculini generis referunt ad
personam, quae in Christo est vñica; quod manifestē
demonstrat D. Thomā ibi, astruētūtū vñicum Christi
esse, agere de esse suppositali; non autem de esse
existētia. Nec aliq[uo]d quantumvis exile, aut leue
proferri potest, quod suadet S. Thomā eo loco age-
re de esse existētia. Vnde ergo venit Thomās in
mentem ut arbitrarentur, S. Doctorem eo loco retrā-
ctātūtū sententiam de creata humanitatis Christi ex-
istētia, traditam ab eo q. vñica de vniōne Verbi in-
carnati, art. 4.

Nimicū quod optimē vidit Dur. in 3. d. 6. q. 2. n. 1. 5.
& 19. & Argentina d. 1. q. 1. art. 3. aliud est esse quo-
modolibet dīctū sive existētia aliud autem esse per se,
sive subsistētiam, quae duo aduersarij non fecerunt,
indēquā abducuntur à veritate. Verissimum itaque
est, dari in Christo vnum dumtaxat esse per se, sive
vnum esse suppositale ac personale, de quo solo agit
D. Thomas, cum admittit in Christo vñicum esse. At
non minus verū est, dari in Christo multiplex esse
existētia substantialis, & humanitatem eius existere
per propriam suam existētiam subsistētia. Verbi
substractam, & ab ea terminatā vñcimō. Verē enim
Christi humanitas, quāmuis non sive assumpta ad ex-
istētūtū, est tamen assumpta ad existētūtū in alio, sive
ad subsistētūtū in Verbo. Quod si præterea velim
mus in Christo agnoscere vnum esse substantialē con-
flatū ex esse suppositali, & ex actuālē humanitatis
existētia substantiali; nihil hoc quoque incom-
modabit posita à nobis sententia. Personale quippe esse,
& esse substantialē humanitatis in Christo concūrunt
ad compositionem vñnis entis per se, quod merito dī-
ci potest habere vñnum esse, sed compositum ex actuālē
esse creata humanitatis, iunctō cum esse inactētū
personā Verbi. Aduersarij autem conflantes duplex hoc
esse in vñnum, & subsistētūtū cum existētia confundentes,
ed deuenientur, ut humanitatem sua creata ex-
istētia spoliarent. Quod perinde est, ac si dicerent, hu-
manitatem Christi assumptam esse ad existētūtū,
æquātūtē ad subsistētūtū in Verbo, quod nullus vñ-
cimō Patrum dixit; imd pugnat cum iis Patrum dī-
ctis & Conciliorū definitionib[us] quibus Christi
humanitatem personalitati Verbi substratam profi-
cientur existere, & non esse quid phantasticum, reali
actūlātē destitutum.

Ad fundamenta partis negant.

69. Quā aduersarij pro sua sententia proferunt,
sunt plāne infirma, sive auctoritatem sive rationē
spēctes

species. Auctoritatem adhibent paucorum Patrum, nominatumque Sophronij in 6. Synodo act. i. affirmanus carnem Christi habuisse existentiam viam, non in seipso, sed in Verbo. Hoc aduersarij tradunt ad esse existentia; nos autem commodissimum id exponimus de esse supposito, sive de personalitate, qua unica in Christo & diuina fuit. Similiter laudant in rem suam SS. Leonem & Fulgentium, affirmantes Christi humanitatem in ipsa assumptione fuisse producta, quod aduersarij perinde esse videunt, ac si dixissent hi PP. humanitatem Christi per unione ad Verbum accepisse esse existentia; quandoquidem produci & accipere existentiam, idem sunt iuxta veram philosophiam. Sed hic nihil aduersarii fertur aut meretur. Predicunt namque Patres, tantum intendunt affirmare, humanitatem Christi non praexistuisse aliquo tempore priusquam divino Verbo vniuersit, & ab eo haberet esse personale, quod quid ad rem praesentem refert? Itaque nihil est aduersarii in auctoritate praesidij.

In ratione autem non magis. Virgint enim cripendum esse B. Virginis titulum maternitatis Dei, eò quod non videantur B. Virgo dici propriè posse mater Dei, nisi Christi humanitas, quam benedicta hæc mater produxit per Dei existentiam exiit. Hoc plane est telum imbelli & sine iectu. Eo ipso namque, verum fuit B. Virginem esse propriè Dei matrem, quod verum fuit, eam esse propriè matrem hominis, qui est verè Deus. Fuit autem propriè mater hominis, qui Deus est, vel quartus natura, quam partes physica ina. cem colligent matris operariam in verbo subsistebant, vel quatenus Christi humanitas eodem temporis momento, quo per maternum influxum producta est, colligatis naturali nexus physice eius partibus, unta fuit Verbo per nexus supernaturalem diuinitus humanitati superadiditum, ut subsisteret in Verbo. Tantum verò absit, ut hoc argumentum censeri debeat alicuius momenti ad probandum, quod Christi humanitas existat per existentiam in creatam, ut potius, ex eo quod B. Virgo sit verè mater Dei, efficaciter colligi videatur, humanitatem Christi, quem ipsa genuit, existere per existentiam creatam. Constat enim, B. Virginem non aliter influxisse in productionem benedicti Filii sui, quam ceteræ matres influant in suorum liberorum productionem. Hoc à nomine reuocari potest in dubium. Atque actio aliarum matrum est merè naturalis, quippe manus à principio vitali naturaliter operante. Igitur actio B. Virginis; qua ad Christi productionem interuenit, fuit naturalis, qualis certè non fuisset, si terminata non fuisset ad conferendam humanitatis Christi, existentiam in creatam. Et quamvis in controversia sit, an B. Virgo sit supernaturaliter elevata ad coëfficiendam actionem, qua humanitas prius natura existens unita est Verbo, idque aliqui admittunt, tamen hæc coëfficiens est merè extrinseca & concomitante se habens ad influxum, quo B. Virgo constituta est mater; ut ex eo patet, quod persona qua non sit mater, quia ad humanitatis effectuonem nihil contulerit, in modo etiam res mei è inanimata, & quæ sustollit à Deo posset ad unionem illam humanitatis cum diuina persona. Itaque argumentum, quo diuina humanitas Christi existentia ex Diuina maternitate eruitur, nullius placebit est momenti.

Illud tandem aduersarij æquè infeliciter ex philosophia objecunt, non posse ex duabus entibus in actu exsurgere unum per se; ac proinde, cum Christus sit unum per se, necessarium est, ut non sint in eo duo entia in actu sive duo entia actualia, sed unum; nempe Verbum diuinam suam actualitatem imperficiens humanitati. Ato id infeliciter objici. An nō enim homo, & quavis composita physica, sunt entia per se, & rameo exiungunt ex duabus partibus, quarum quælibet est ens in actu, sumendo eas voces pro re actuali-

liter existente? Idem dici potest de toto integrali, quod est verum ens per se, quamvis in eo plures entitatis actuales adunentur. Sed nimirum aliud est esse ens ultimum & completem in actu, & hoc non potest esse genitum in ente per se. Aliud verò est, esse ens in actu incompleto sive essentialiter, sive ratione defectus ultimi termini substantialis; & hoc potest esse multiplex in ente per se, alioqui nullum compostum substantiale estens ens per se unum. Humanitas autem Christi, est hoc modo ens in actu. Nam quamvis sit ens actuale & existens existentia propria ac creata, tamen non est ens ultimum terminatum, sed ut terminetur, & compleatur, iungitur Verbo in societatem eiusdem, & ultimi esse suppositatis, diuinitatem quoque terminantis.

Humanitas non est assumpta, cum sua creata substantia.

70. Post constitutam veritatem existentia creata humanitatis Christi, agendum sequitur de eius substantia, qua tanquam ultimum complementum existentia substantia terminatur ac perficitur. Agendo autem de facto, res extra dubium est inter Catholicos. Fide quippe sanctum est, non esse in Christo, nisi substantiam diuinam, ut in Concilio Ephesino definitum est, confirmatumque in Chalcedonensi, & in S. Synodo collat. 8. Anathematismo 4.5. & 6. contra Nestorium, statuente in Christo duas personas, quarum una esset verus Deus; altera autem ob gratiam donataxat, & ob unionem affectus, Deitatem partiperet, renata ramen esset purus homo. Quod mille anathematum fulminibus conteritor in prædictis Synodis, & in SS. PP. Cyrillo præterit & Leone, potentissime excenditur, prolati iis Scriptis, & rationibus, quibus liquidò constat idem esse Dei & hominis suppositum, ut vidimus libro 1. impugnantes Nestorij errorum. Ratio item manifestè ex Scripturis deducta liquidò monstrat unicam esse in Christo substantiam, Reuelatione quippe docemut. Verbum factum esse carnem; & unum hominem esse verū Deum. Item Deum esse passum ac mortuum. Quæ omnia falsa essent, nisi Verbum in humanitate substantientia propria experie subsisteret. Due namque forma, quæ in abstracto sumptis distinguuntur, non possunt de se inuicem prædicari, nisi habeant idem suppositum. Omnis enim prædicatio unusquisque de alto, importat identitatem. Et hæc est unica ratio, cur calor & lux nequeant de se inuicem in abstracto affirmari, in concreto posse. Nam falsum est, dicere calorem esse lucem, licet verum sic calidum esse lucidum, hoc est idemmet suppositum, quod habet lucem, habere etiam calorem: quo pacto inter formas illas concrete sumptis inuenientur identitas, quæ prius aberauit iisdem formis in abstracto spectatis. Quia ergo humanitas & diuinitas sunt formæ prius distinctæ, impossibile est unam verè affirmari substantiæ de alia, & Deum dici hominem; omniaque de humanitate affirmabili, ut mortem, passionem, sepulturam, tribu Deo, nisi propter substantiam aliquam Dei hominisque identitatem, quæ non potest excoegerari alia, quam identitas suppositi, quia essentialiter & actualiter Deus & homo non possunt idem esse. Atque suppositum diminutum est à diuina essentia inseparabile. Igitur si alterius duarum naturarum in Christo adunatarum exienda est connaturali sibi substantia, & trahenda ad substantiam alterius naturæ ad Christum quoque pertinentis, necesse est eam esse humanam non diuinam Christi naturam. Atque ita aperitissime concluditur, non esse de facto in Christo duas naturas substantientes connaturali & propria sibi substantia, sed unicam, nempe diuinam: Humanitatem vero spoliaram connaturali sibi substantia assumptam fuisse ad diuinam substantiam Verbi, & in unam cum Deitate

Deinde conuenienti personam, quod insicciatus Nestorius totum Concioenium fulminibus confosius est.

71. Non declinarent horum fulminum impetum genitima illa Nestorius quae Presa ijs Scripturis & rationibus, quibus confirmatur eandem esse. Dei & hominis personam, ita id admiserunt, ut sub illa una & Chalchi persona duas hypostases distinguere, quod inferit S. Cyrius in exegesi ad Valerianum quae interiuntur. Conc. Ephesini cap. 17, verbis illis praeferat certa. [Neutilli legistates per fraudem subingressi id vnam & solam omnem volunt, quod sibi ratione videntur. Autem enim, licet hypostases esse eam, vnam rationem solam personam agnoscimus.] Hoc in hunc modum sibi substantiam à Verbo quod ipsi coniungit est. Quia ergo divina Scriptura vnum Filium, unum Dominum, & vnum Christum nobis tradidit, & ita quoque & non alter habet fidei traditio, Dei verbum indistinctibilis nexus cum sua carne anima ratione informata coadunantes, vnum tantum Christum & Filium esse confitimus. Et quemadmodum vnum tantum est Christus & Filius, ita vnam quoque unam personam ipsius asserimus.] Eo ipso autem consequentur duas illas hypostases sub una persona. Nam si hypostases sumuntur tantum pro naturis veris ac in ipsa existentibus, admittit plane S. Cyrius duas esse hypostases sub una Christi persona. Sumendo autem hypostases personaliter, ut sumebant Nestoriani predici, manifestum est eos pugnantem dicitur, cum in eam Christi personam statuentes, duas in eodem agnoscant hypostases sub una illa persona. Quid enim aliud est persona, quam natura rationalis substantia? Qui igitur duas in Christo rationis compotes rationes substantientes admittentes, plane duas in eam agnoscant personas; quicquid verbis praeferebant. Unde vero in vocabulis aliqui apud S. Thomam op. c. 10, cum dicunt idcirco suppositum illud humanum & pire creatum, quod in Christo agnoscant non esse personam, quod non esset per se separationem existens, sed esset vnum alieui digniori scilicet filius Dei. Hoc dico esse language circa vocabula. Nam prius inveniatur etiam per se ipsum non necem, nihil dicit nisi suppositum connaturaliter, ac intrinsecè, & non exterius existens, sed vniuersi alteri suppositaliter. Sicut enim repugnat, que diuersa sunt supposita, ut id praedictum ad inveniunt vnum de altero, vnde falsum esset dicere, filius Dei est homo.

Corrigenda locutio, Deus assumpsit hominem.

72. Ex veritate Catholica haec tenus stabilita de vincere in Christo substantia, atque persona, infertur, non posse in rigore admitti locutionem illam, que in tardum vel incogitatum vel catachisticos vñscipatur, nempe quod Verbum hominem assumpsit. Neque enim vero Deus Verbum assumpsit hominem, id est, naturam humanam in sua connaturali suppositalitate, sed nuditatem humanitatem. Patres autem, qui interduco modo locutus leguntur, mollitendi pie sunt, dico de concretu ibi utriusque pro abstracto, ut exponit D. Thomas opus. 1. c. 10 & 1. p. q. 4. art. 1. Hoc pacto accipiendo sunt SS. Ambrosius & Augustinus in suo canonicis illis vulgaribus verbis. Tu ad liberandum suscepimus hominem. In quibus verbis Cerulo epistola de assumptione humanitatis 1. p. altam improprietatem obseruat, nempe quia sermo ibi dirigitur ad Christum qui certe non suscepit hominem. Verbum ergo suscepit hominem, id est humanitatem. Ad eum modum mollitendi sunt etiam

alii. S. Leo epist. 1. 1. sub finem, cum dixit [Vetus homo, vero vnius est Deus.] Fulgentius lib. 1. ad Trasim. cap. 1. 8. cum dixit: [Totum hominem fuisse à Verbo suscepimus.] Epiphanius in Anchorato aduersus Apollinacum disputat. [Filius Dei, (inquit) totum hominem suscepit, ne quicquam de homine reliquit, ne aliqui Diabolo rursus in prædam cedat.] Paschalis 1. 2. de Spiritu sancto c. 4. [Hominis habitum Deus induit, & famulo Deus ingurgit.] Anselm. de Incarn. verbi c. 2. in fine, [hominem à Verbo assumptum, non personam.] Idem sibi habet ibidem c. 4. Eodem modo loquitur Concilium Toletoanum 1. & 13. utrumque in confessione fidei. S. item Angilinus lib. de agone Christiano c. 18. 19. & 20. affirmit. [Verbum suscepisse hominem.] Et 1. de prædicto. Sanctorum c. 15. ac in Enchir. c. 36. & 10. c. 29. & 32. [totum hominem à Verbo suscepitum dicit, ut totum mundetur.] Et lib. 9. c. 17. [Incontaminabilis Deus, absit ut contaminationem timeret ex homine, quo inductus est.] Vbi Vives Augustinus & Hieronymo, ceteri que cum Latinis tam Graecis Patribus eum loquendi modum esse frequentissimum demonstrat, non sine sale & aceto in Scholasticos illum damantes improprietas. Adstipulaturque Cathartianos opus. de Angelorum gloria & lapis circa medium, contendens, locutionem illam ab adstantibus Scholasticis reprobatam, [Deus assumpsit hominem] & fideliter & impropriate vacare. Sed neuter horum recentiorum audiendus est, & Vives additis aliis eius lapibus, castigac hanc in parte Hesellini lib. pro invocat. Sanctorum c. 21. Præstatque dicere, Patres concretum vñscipisse pro abstracto, quod præclarè fertur illa S. Anselmi libro de Incarnatione Verbi. c. 5. [Verbum caro factum, assumpsit nataram aliam, non aliam personam.] Nam cum profertur homo, naturam quam communis est omnibus hominibus significatur. Cum vero demonstratiuè dicimus, ipsum vel illum hominem, vel proprio nomine Iesum, personam designamus; que cum natura collectionem habet proprietatum, quibus homo communis, sit singulis, & ab aliis singulis distinguuntur. Id quod fuisse prolequitur. Et fuisse quoque in eam sententiam Patres sic locutus exponit. Ioan. Maxentius dialog. contra Nestorianos.

Humanitas an carcat violenter sua substantia, tamque appetat.

Fixum itaque esto humanitatem à Verbo assumptam desitui de facto sua connaturali substantia, & eius loco accepisse diuinam, in quo non difficitur humanitatem pati aliquam violentiam. Neque enim video, quod iure id negari possit ob connaturalem inclinationem innatam, qua natura fertur in terminum substantiam sibi connaturalem. Itaque diffideo in hac parte à Valsque 1. 2. d. 25. c. 3. & 3. p. 34. c. 4. & a. Suarez 1. 13. p. 8. f. 4. nec nō ab Albertino 1. 2. disp. 3. de substantia. q. 1. n. 27. & q. 5. n. 8. qui negant humanitatem in ea propria & connaturali substantia spoliatione subire violentiam. Diffideo item à Cajetano 3. p. q. 4. art. 2. Ragusa ibidem disp. 5. 8. & Alnare disp. 27. negantibus humanitatem Christi appetere appetitum innato propriam & connaturalem substantiam. At ex ipsa vñscio notione, liqueat puto, humanitatem Christi appetitum innato, qui nihil aliud est, quam capacitas habendi formam connaturaliter debitam, exposcere complementum suum substantiale connaturale. Quamvis autem haec ita sint, tamen ut notare memini in Mor. distinct. 2. n. 15. ea qualisunque violentia & frustratio appetitus innati, quam humanitas in Christo subit, abunde compensatur immissione præexcellentissime substantiae: ut licet sane eam violentiam gratam & amicam appellare, ob adhesionem tam eminentis, tamque significantis substantiarum, quam tametsi extra-

neam, humanitas apperit elicta semper præligeret, si in eius optione constiteret hoc extraneo, vel con-naturali sibi modo suppositari ac completi substantiæ.

Quid sit substantia propria quæ humanitati assumpta decebat.

73. His quanquam videri posset quæsito proposito, quoad id, quod re ipsa in hoc mysterio factum est, sufficiens factum, demonstrando humanitatem assumptam de facto sua substantia exutam fuisse, eiusque loco accepisse diuinam; tamen ut lux plenior tori huic negotio affundatur, & præterim ut ministratur via ad discussionem questionis de potentia absoluta modis agitandæ, an natura substantia potuerit assumi, inuestigandam breuiter videtur, quid decesserit humanitati Christi, ex quod non sit de facto assumpta à Verbo cum sua substantia. Quod alii verbis querunt, quid sit substantia creata, quam afferimus humanitati Christi deesse. Variant ea in parte sententia, quarum vnam ut probabilem asserti Scotus in 3.d.1.q.1. absoluere autem eam tradidit Rubrionius in 3.d.2.q.2.art.1. Gabr. in 3.d.4.q.1.art.1. Et Catharinus opus de gloria & lapsu Angelorum sub mea. Autem ergo hi Doctores, substantiam esse solam negatione dependentia aptitudinalis ab alieno supposito. Altera sententia admittit substantiam esse formam positiuum. Verum aliqui ex auctoribus huius sententia negant eam formam positiuum distinguunt a natura. Ita Aureolus in 3.d.1.q.1.art.1. Et Rusticus Card. Diaconus dialog. contra Acephalos pesti medium, alii s. in Christi humanitate, non veritatem rei, sed mentis, putare defectum personæ.] Et plane resolutior in hanc sententiam Durandus in 1.d.34.q.1. à n.15. late contendens naturam & substantiam creatae esse recipi vnum & idem, solisque significandi modis d' fieri, alij vero & substantiam positiuum statunt, & distinguunt re ipsa à natura, quam terminat: nonnoli quidem distinctione reali minori, quam vocant modalem, aut formalem, quia censent substantiam esse formam modalem & infinitam. Argent. in 3.d.6.q.1.art.1. Dur. sibi contrarius in 3.q.1.n.9. & 14. & in 1.d.30.q.2.n.14. Rada in 3. controversi. 1.art.1. Suares in Metaph. d.34.1.2 n.20. & 1.4.n.3. & t.1.3.p.d.11.1.3. Lessius lib. 1.2. de diuin. perfec. & t.1.3.p.d.11.1.3. Valent. 3. p.d. 1. q.4.p.2. Pesantius q.1. art.1. disp.2. Præpositus q.4. n.52. Alij autem, qui censent substantiam esse entitatem suam ac ratam, volunt eam à natura, cui superenvenit, distinguunt realitatem maiori. Ita Hurtado disp. 11. Metaph. 1.5. Alnæs 3.p. d.23. Bannes 1. parte q.3.art.3.dub.1. Albertinus disp. 3. de substantia, q.7.n.13. adducens in eam sententiam S. Thomam, Caetanum, F. Harrensem, Barnem, atque Cabreram. Hæc placita fuisse ac plenè discussa sunt in Metaphysica. Nunc satis erit breuiter de eis pronunciare, quantum ad propositum scopum illustrandi hoc mysterium conducere poterit.

Non est forma negativa.

74. In primis qui substantiam aiunt esse negationem, nihil non probatur. Id enim neque philosophice neque Theologicè loquendo satis accommodatum videtur. Sanè terminus vñimus substantiam creatæ non potest esse mera negatio, quia terminus ille conserit ad comprehendendam naturam substantiam, quæ absque eo fore substantiæ incompleta. Hæc autem omnia enuntiuntur, nisi terminus ille sit positiuum. Nam negatio non potest dici complementum rei positivæ, unde natura substantiæ perperam dicteretur esse per se incompleta. Nihil quippe dicitur incompletum, nisi quod perfici potest accessu complementi, quod sit ciuidem

genetis cum se complenda. Atqui per se liquet, negationem non esse eiusdem genetis cum natura substantiæ. Igitur non potest eam completere. Ac proinde humanitas male dicteretur ens incompletum, eoque nomine perperam excluderetur à categoria substantiæ. Itaque ne vñitiam propè philosophiam enerimus invenia reali complectione humanitatis, quam omnes haec tenetis philosophi incompletam esse fessi sunt, admittamus tamen substantiam, quæ est natura substantiæ complementum, scilicet verè ens positiuum. Et verò an non conceperit ille, hanc humanitatem, qui vocem *homini importatur*, positiuum est, etiam supra illud quod vocem *humanitatis* exprimitur? At quod sonant voces illæ supra humanitatem, nihil est prater complementum ac terminum eios. Sicut quod diuinæ suppositatilitates addere intelliguntur supra Deitatem, non est aliud, quam Deitatis terminus & complementum, & quidem positiuum, ut per se liquet. Proportionaliter igitur philosophandum est de complemento substantiæ creatæ, quod sententia propria male statuit natiuum.

Expenditur negatio in qua aliqui creatam substantiam statuerunt.

75. Impugnari deinde potest ea sententia, expensiōne negationis qua complementum prædictum constitui censet. Numquid negatione dependentia actualis simul & aptitudinis ab alieno substantia. Quod ut liquidus sit, distinguenda est cum Scoto supra & quod. 19.art.3. Itera V. ac Rada in 3. contro. 1.art.1. in 2. parte corporis, triplex dependentia ab alio tanquam substantia, de qua sol hic agimus, nempe actualis, aptitudinalis, potentialis, aut ut Aquilonus loquitur in 3.d.1.q.1. *potentialia.* Illa dicitur dependentia actualis, secundum quam aliquid penderit actu ab alio tamquam sustentante; sine substantiæ quo pacto accedita penderit a causa sua materiali; sine suppositatilitate quo pacto Christi humanitas penderit à Verbo, non à Parte aut Spiritu sancto. Dependentia vero aptitudinalis illa est, secundum quam res habet inclinationem, ut ab alio tanquam sustentante penderit, nec habet quicquam incompossibile, cum talis aptitudinis reductione ad actu. Postrema dependentia, quam dicebant vocari potentialis, est eadem cum aptitudinali, dempta tanquam inclinatione ad dependentium, quæ per dependentiam aptitudinem importatur, non ictus per potentialem. Hæc triplex dependentia appendi potest triplex negatio, nempe negatio actu dependenti ab alio ut sustentante; negatio aptitudinis & inclinationis ad sic dependentium, & denique negatio suppositatilitatis sic dependenti.

Auctores igitur placiti quod excludimus, aiunt substantiam non constitui formaliter per solam primam negationem, neque per solam secundam, sed aiunt constitui per ambas simul iunctas. N. in anima rationalis separata habet negationem actualis dependentia, nec tamen est suppositum. Item humanitas prout iuncta Verbo, habet negationem dependentia aptitudinalis à verbo propter sustentante, quia verè non inclinatur ad substantiam illam & coniunctionem. Nec tamen substantia in se, quia non habet negationem actualis dependentia ab alio ut sustentante. Est autem substantia in se ipsa, si neque de facto ab extrinseco sustentante penderit, neque aptitudine. Hæc itaque est negatio, quæ Auctores prædicti cœlent constitui substantiam. Quod videatur illud fieri posse exempli totius integralis; nam v. gratia, aqua pedalis quando non iungitur alteri aquæ, est aqua totalis. Cum primum vero iungitur alteri aquæ, sit aqua partialis non deperditione vel acquisitione realis cuiusvis termini, sed sola deperditione negationis, quam ante habebat. Erat quippe

quippe in ea negatio-coniunctionis cum alia aqua compare. Vno autem quae inter utramque aquam aduenit, non est causalitas vel dependētia alterius esse, quia eius quo rotu inde resultans constituitur. Si multe ergo iuxta Autores, cum quibus agimus, humanitas interuenit unionis hypothaīca tanquam dependentē & causalitatis pendet peculiariter à Verbo quod est suppositi, quod illi natura abiecto proprio esti suppositi extrinsecus aduenit eo ipso quod positi in unione ad Verbum humanitas carer negatione actualis decessit ab extrinseco iuuentante. Verē enim aīst iuuentatur ab alio nempe à verbo.

Refellitur multiplici ratione.

76. Ex hac explicacione sententia aduersariorum, salutis concia eam argumentum eruit, quia expone plane idem per idem, & obscurum per aequum obseruunt. Roganti enim quid sit substantia aliquis substantia, respondet, eis negationem dependentiem ab alia substantia non ut efficiente, aut quomodo libet aliter causante, sed ut suppositante, sive substantia in se, & ante alteri, ut substantia. Hoc dico esse circulari & idem per idem expone. Nam iuxta aduersarios, illa substantia potest vel esse increata, & completi per terminum positivum, vel esse creatu & per negationem terminata. Speciem ergo in substantia substantiae negationem dependentiem ab aliena substantia creata, & manifestum est idem exponi per idem. Quandoquidem enim substantia creata est negatio dependentiæ ab aliena substantia, perinde est dñe substantiam aliæ substantiem, ac dicere substantiam habere negationem dependentiæ ab aliena negatione dependentiæ, quo possit esse vitiosior circulus? Ut racciam iustitiam & plane impossibile dependentiæ genus, quod aliquid fingatur a negatione dependente, cum tamen omnis dependentiæ sit acceptio aliquis esse, quod per negationem negari conferri. Sic ergo cum humanitas pender suppositaciter a divina personalitate, verum est diuina substantiam positivè terminare humanitatem, & dare ei esse personale positivum, quod est in diuino supposito: si externa substantia creata supponatur, vel fingatur suppositate substantiam creata, necesse est ut ei substantia aliquod positivum esse adiuvat, quale constat non posse per negationem conferri. Et in hoc clavis caput dicimus inter rem de aquaginus & exemplum duarum aquarum, quod addebeat. Nam in re nostra, externum suppositum non pender a natura, sed tantum ei conferit suum esse personale, solaque natura pender. Inter illas vero aquas, longe altera se res habet. Nam nentia aqua dependet ab altera, qui concurreat ad simul confundandum totum integrum, non est pendere ad iniuciem per communicationem mutuam illiusmet eis, quod in virtute illa partiali aqua reperitur. At hic vnum extremam accepti esse personale, quod per alterum extremum communicatur. Vnde hic locum haberet vera dependentiæ, que non potest a nuda negatione progerminare.

Argumento præterea, quia omnis negatio entitati alicui positiva adiuncta, cum non sit à se, neque possit in alia vltiori negatione fundari ut per seipsum est, fundari necessario debet in ratione aliqua positiva talis entitatis, fuit in positivo aliqua eius gradu, quod non est certitudinem ad negationem inseparabilem, ut male refutari Albertini. disp. 3. de substantia. q. 1. n. 8. pars id Patere ex priuatione lucis in aere, quam quia separabilis est, negat fundari in positivo: sed male id negat. Fundatur enim ipsam aeris natura, que videtur positiuam esse. Aer siquidem ex sua natura non lucent, non igit negari naturam cuiquam adiuncta, in gradu aliquo eius positivo fundatur, indeque proger-

minar. Quis ergo erit gradus ille naturæ substancialis subsistentis, in quo fundabitur negatio hæc dependens ab alieno termino? Verò picum sane est nullum gradum vel essentialem vel individualem posse negationem illam profundere, & subistentiam hanc negationem fundare. Omnes quippe illi gradus reperiuntur in natura creata substante alienæ subsistentiæ, nec tunc pullulat ex eis illa negatio. Necesse itaque est ut dimaneat ex aliqua forma positiva superuenientem & essentiam, & individuationem naturæ substancialis per se subsistentis

His argumentis perspicue efficit, substantiam naturam creatam non posse exponi per negationem dependentialitatem ab aliena substantia creatam substantente, quod tamen ab aucteribus, cum quibus agimus, admittit notabam. Non posse autem substantiam creatam exponi per negationem dependentialitatem à divina substantia positiva, est per se manifestum. Neque enim divina substantia dare potest natura substantiali creatae, ut extinsec substat, nisi positivè eam terminando; nec aliud est natura creatæ, substantiare (ut sic dicam) transeunter, quam positivè compleri per externum suppeditum. Similiter igitur cum natura in se substantia, est in se positivè terminata. Neque enim terminatio substantialis immans, minus postulat formam positiviam, quam terminatio transiens.

Suffragium Conciliorum, & Patrum.

77. *Habent* porro hic maximè locum argumenta Theologica ex Patibus & Conciliorum loquendi modis, quæ cum substantia creata merè negativa non satis congruant, nec ab aduersariis, nisi idem per idem, & oblicrum per quæ obscurum exponendo, aptati queant, v.g. definitum frequenter est, humanitatem Christi fuisse propria substantia (polatam, & à Verbo personaliter assumptam, eique vocata fuisse. Hoc in sententia, quæ substantiam creatam politi- uam agnoscit, vacat propè difficultate, saltēque non in cōmōde intelligitur, quod humanitas Christi absque connaturali complemēto substantiali producta, accepit loco eius indebitum sibi terminum, sūe diuinam personalitatem interuenit uisionis, qua Verbo coniuncta est. In sententia vero, quæ substantiam creatam statuit negatiuam, definitio illa tot Concilio- rum, ludica omnino redditum. Nam iuxta eam sententiam, humanitatem fuisse propria substantia spoliatam, & per uisionem cum Verbo fuisse assumptam ad diuinam substantiam, perinde erit ac si dixissent Concilia, Verbum exiisse humanitatem negatione de- pendēt ab ipso Verbo; sive non celiquisse huma- natu naturam absque uisione cum Verbo, ita ut totus effectus uisionis cum Verbo sit, non relinquere humanitatem inuitat. At ridiculam plenē est id definire, Quis enim ignorat, rem uinam non manere inuitat; vel quem latet, rem dependentem non manere non dependentem? Quod ergo exponendum fuerat, nempe quo connaturali, ac proprio esse exuta sit huma- nitas, & quomodo per uisionem accipiat à diuino Verbo illud esse, eminentiō ac preiustiō modo, id vero in ea sententia, quam excutimus, nullo modo exponi potest. Similiter passim Concilia & Patres dicunt: Verbum suppleuisse creatam personalitatem, & naturam absque persona assumptissimum. Hoc vero iuxta aduersarios est dicere, Verbum suppleuisse nihil, & al- sumptissimum naturam absque nihilo. Quin etiam cum illud nihil sit negatio assumptionis, sensus erit Verbum assumptionis humanitatem absque negatione as- sumptionis, quod est absurdum plenē ac ridiculas locu- tiones Conciliis & Patibus affingere. Tandem definiunt sive Patres, humanitatem per dependentiam à Verbo fuisse exaltatum, & super quām dici aut con- cipi possit, euctam; & tamen iuxta aduersarios dicen-

da potius esset depreressa. Nam dependentia à termino diuino, non pertinet ad exaltationem, nisi posito quod substantia creata debatur naturaliter à substantiali aliquo termino sine diuino sine humano pendere. Tunc siquidem dignus est & ad exaltationem maxime conferens pendere à diuino termino. At si natura creata non exigit pendere à termino quopiam posito, & tamen siā dependens ab aliquo tali termino quantumvis sublimi, atque diuino, deprimetur potius quam exaltetur. Dependentia enim temper inferte indigenam, ac proinde etiam depressionem; nemque dubitare, qui honorificentius facitum est, creature se sola accipere ac regnare esse, si id fieri posset, quam illud emendicare à Deo per dependentiam cuiusvis creature intrinsecam, Deique respectu. Quod enim res à Deo dependeat, non minus est dependens, ac indigit opis alienæ, quantumvis à causa sublimissima, ipsoque Deo conferenda.

Tela imbellia in eandem sententiam.

78. Est qui præterea urget, ex Aduersiorum sententia si qui, esse in Christo duas personas, eo quod iuxta eos per unionem nihil reuera Christi humanitati decedat, ac proinde atque humanitas illa debet esse & dici persona, ac si non vniuersit Verbo. Item iuxta eos humana natura in Christo habet omnes reales conceptus, per quos si à Verbo dimitteretur, subsisteret, & confertetur abique dependentia à Verbo prout suppositante. Per eisdem igitur conceptus reales nunc quoque independentes est à Verbo in ratione suppositi spectato: sūntque conceptus illi tam efficaces ad humanitatem in Verbo posita conservationem, quā si humanitas extra Verbum ponetur. Quorum ergo dependere à Verbo suppositante affirmatur? Dilata, & quantum potest communis hæc argumenta Hortatius disp. 11. Metaph. à c. 24. Mihi tamen enervia admodum videtur. Aduersarij namque facile dicent, personam importare negationes illas, quas suprà ex eis proposuimus; deoque dicent humanitatem assumptionem non esse personam, quia negationibus illis destruitur. Quod autem humanitas à Verbo prout suppositante dimissa, atque esset conservanda, ac cum à Verbo suppositante dependebat, non est ad rem. Dependentia enim à Verbo suppositante non est effectiva, atque adeo nec conservativa: Sed est dependentia in ratione terminantis substantialiter, atque complementis naturam ex se gentem terminacione ac complemento. Natura ergo extra Verbum posita, ita aliunde conservari posset effectiue, vt ramen non esset terminata substantialiter ac completa in genere suo, nisi apparet ei negationibus dependentia, quibus iuxta Aduersarios terminatur. Quare negotium eis hac ex parte non facit. Sed satis superque aduersus eos sunt alia anterius proposita.

Subsistensia creata, non est quid positivum à natura indistinctum.

79. Pergo ad alteram sententiam de ratione formalis & constitutiva substantie creata, vt intelligatur, quid de facto defuerit humanitati assumptionis à Verbo abique connatural substantia. Altera ergo sententia, substantiam creata agnoscit quidem esse formam positivam, sed à natura quam officit indistinctam. Quæ putatur fuisse Aristotleis sententia 7 Metaph. c. 6. cum ait, quod quid est, esse idem cum eo, cuius est, id est, naturam cum supposito. In quam rem alia ibi ex Philosopho congerit Fons. q. vñica f. 1.

Veram hæc sententia non congruit cum mysterio Incarnationis, nec exponit accommodat, varias Patrum & Conciliorum locutiones. Eiulmatio

dicit, quam adhibuit Innocentius III. in quodam decreto, vt refert S. Thomas 3. p. q. 4. art. 2. [Verbum in mysterio Incarnationis consumpsit humanam personam, non naturam.] Nempe prout Innocentius intellectus Dur. in 3. d. 5. q. 1. n. 7. non destruendo præiacetem in Christi humanitate personalitatem creatam, sed præueniendo & obstante ne exigeret. Quo item sensu accipienda sunt Verba illa Paschalis Diaconi l. 2. de Spiritu sancto c. 4. laudata a Patribus Concilij Francofordi in epistola ad Episcopos Hispanie. [In Deo & homine gemina substantia, sed non gemina persona est, quia persona personam consumere potest, substantia vero substantiam non potest, siquidem persona res nua est, substantia res natura.] Et paulo superius [Quando Verbum transit in carnem, & homini habuum Deus induit, & sic in circuio eius tabernaculum eius & splendorem suum tenebris nostræ fragilitatis involuit, & popit tenebras lacibulum suum, Dei quidem & hominis duplex substantia est, sed ramen via persona. Quamobrem? Quia dum formam serui accipiens, famulo Deus iungitur, minoris humilitas intra reverentiam maioris absconditur, & superioris lumine exinanis consumitur; ac si proprietatem personæ, humanitas diuinitare obumbrante vel eminente, non obtinet.] En humilitas & obscuritas personalitatis creata consumpta splendore lucis superioris, hoc est, assumptione per Verbi personam iuxta Paschalium. Nec aliud sonant illa Fulgentij l. de Inc. c. 5. [accedit Dei humana substantia, non persona.] Hæc igitur atque huiusmodi locutiones, supponendo quod substantia creata non sit formaliter negatio, sed sit verè ens positivum, nullum idoneum sensum habere posson, quia impossibile est quod Verbum consumpsit humanam personalitatem posui iam salua natura, & quod natura humana accesserit ad Verbum, non personalitas, nisi inter naturam & personalitatem sit substantiam, reperiatur distinctio aliqua à parte rei. Per nullam siquidem natura superadditam connotationem sit existentia, sit accidentium, sit individuationis, salua esse potest ratio substantie humanae, & quæ fides docet de eius abolitione & consumptione, ac complemento per substantiam Verbi in hoc mysterio.

Patres id damnant in Hæreticis circa hoc mysterium lapsis.

80. Quare plerique Patres iam pridem contestati graueri sunt, quod hæreticos circa hoc mysterium tam secundè hallucinatos, precipitauit in errorem, illud fuisse, quod naturam & personam creatam idem re ipsa esse arbitrarentur. Damasc. lib. 3. fidei c. 3. [Hoc hæreticus inducit errorem, quod idem dicant naturam & hypostasim, suppositum ac personam.] S. Anastasius Sinaïta in d. 29 infinitis, sed ex instituto c. 8. 9. & 10. confirmat, naturam & personam non esse idem; & hanc ait esse traditionem Apostolicam, & doctrinam in Dei Ecclesia indubitatam reclamantibus licet Philosophis, quos ait viam hæreticis in hac parte strauisse, ac præterim Seyerianis, quorum refert fuisse decantatum illam nomenclaturam. *Idem sit natura & persona.* In ipso autem fine operis docerent sententiam Synodi Nicæna & Ephesina acq; aed. Sanctorū (vt ait) quinque gentorum decem & octo Patrum ex utraque Synodo computatorum ferre distinctionem naturæ & personæ. Non, dissimiliter Theodoretus dialogo immutab. fere initio tradidit distinctionem naturæ & hypostasios sit personæ, nullam quidem esse, si extrema spectetur sapientia, hoc est, & Philosophorum & hæreticorum, qui Philosophis potius quam Ecclesiæ adhæserint. Sed si Patrum doctrinam spectetur, naturam & personam differe plutimum. Similia habet Eulogius

gius Alexandrinus l.9. vt est in Photij breuiculo Codice 2.30. Et Vigilius l.2 contra Eutych. Itēmque Epiphanius Diaconus in 7. Synodo, actione 6. partitione eius terra. Vbi ait [Eutychianos] per subversionem veritatis nihil aliud egisse, quām ut ostenderent naturam & hypostasim idem esse, quā sācē inter se differeret. Inveniuntur in edito fidei sue, [non idem est natura & substantia, omnes enim sancti Patres consono- miter nos docent, alius est natura, sive substantia & forma, & alius substantiam sive personam.] Eadem denique habet Iohannes Maxentius Dialo. 1. contra Nestorianos sub fine, si tamen operā p̄ceptum est sicut illius scriptor, inter Patres annimerat.

Minor verò quid Gabrieli Vasques in mentem ve- vert 3.p.d.3.1.0.6. cum dixit, loca Patrum affirmantem non idem esse naturam & personam, non facere ad rem praeferentem; eo quod Patres non dicant naturam & personam differre plusquam ratione: nec lo- quuntur de distinctione naturae à persona in creatis, sed in divinis, nec agant cum Nestorianis, quorum aetatem profectam dicant ex indistinctione naturae & personae, sed cum Monophysitae, Acephalites & Seueriani, quos idcirco dicunt errasse, quia in Deo na- turam & personam non distinxerunt. Vnde factum est, ut errant, dicentes humanitatem Verbo fuisse dicam in natura, non in persona. Hæc Autor prædictus, quæ mihi dixi mira videri. Nam quod Patres allegati agere de distinctione plus quam per mentem est ad eo perficere ut probatione opus non sit, si loca prola- tu adant & consuluntur, præterim verò tam distinxit & tam expresse id incoleat Anastasius Sina- ius, ut excolatus sit qui hoc apud eum non videat. Vnde Patres non agunt de distinctione naturae & per- sonae in divinis, quarum indistinctione certissima est ex- istit, nec hereticos induxit in errorem; sed plenè agunt de distinctione naturae creatæ à persona creatæ; & ex parte cum aliis hereticis, tum Nestorianos, neque exigit, quod duas Christi personas inde colligerent, quia sunt in Christo duas naturæ, & idem esse personam & naturam arbitrantur. Monophysitæ vero, qui & Acephalites & Seueriani, ex eodem perver- so principio vnam esse Christi naturam colligebant, quod vna sit eius persona, idem verò sunt persona & natura. Et quia vnam Christi naturam commenti sunt, idem vniōnem in natura factam dixerunt. Non autem idcirco quod vniōnem censuerunt factam esse in natura divina, non in persona. Id enim ad errorem Monophysitarum nullo modo referit. Itaque respon- so quia Vasques loca Patrum à nobis prolatæ pro di- distinctione plus quam rationis, per sonam inter & natu- ram creatam elidere vel eludere tentauit, vndique ri- mus agit.

An recte tribuatur Aristotelii.

81. Qod aliquid pro sententia hactenus discussa, & substantiam non nisi ratione à natura distinctam agnoscere, Aristotelis autoritate pugnabant, quem abant non distinxisse suppositatatem à natura, nisi ratione, non est quod nos remoretur. Imprimis quia nūnquam non est, si Aristoteles indistinctionem sub- stancie & substantie affirmasset, sive in substantijs tantum immaterialibus, ut voluit Argent. in 3. d.6.q. vñca, art.1. ad 5. contra primam, sive connaturaliter in quibuscunque substantiis, ut significabat supra Theodorus, & sapè affirmat Anastasius in 6.9. p. 7. ut cap. 6. & 8. & 9. ac nominatio c.17. in fine; nec non S.H. cronimus epist. 57. Præcipuum enim, in omnium validum argumentum distinguenda re ipsa substantie creata à natura, ducitur ex mysterio Incarnationis, quod Aristotelii fuit incompetuum. Deinde non de- Theoph. Raynaud. Christus.

sunt, qui admittant, Aristotelem substantiam creata & natura distinctionem à parte rei agnouisse. Ita enim habet Caiet. 3.p.q.4.art.2. Val. 4.d. 1. q.4. p. 2. in oīaua sententia, Greterus ad cap. 6. 6.9. Anaftasij Sinaicæ, & Albertinus disp. 3. de substantia q. 1.n.3. 1. qui hanc esse Philosophi mentem colligunt ex tradita per eū di- visione substantia in primam & secundam, id est, ut ipsi interpretantur in suppositum & naturam. Quæ qui- dem probatio infirma admodum est, quia facile respon- deri posset Aristotelem nomine substantia primæ non intelligere suppositū plus quam ratione distinctum à natura; vel certè non rectè per primam substantiam intelligi suppositum, natura autem per secundam substantiam. Tamen neque argumentatio, quæ ad contrariam sententiam Aristotelii affingendam pete- batur ex 7. Met. c.6. est admodum virgines vel firma. Ibi enim Aristoteles non cogitauit de indistinctione suppositi & naturæ, sed ut Alexander optimè eo loco vidit, agit de ente per se, atque in eo ente definitio- nem esse eandem cum definito, negans idem contin- gere in ente per accidens, quod vocat ens materiale. Et ideo ait, in entibus materialibus, quod quid est dif- ferre ab eo cuius est, non item in aliis. Quam eandem doctrinam habet Philosophus illo 7. libro c. 11. Itaque est Aristotele vix proferri quidquam potest firmum ac solidum, quo substantia à natura distinctione, vel indi- stinctione à parte rei suadeatur. Et verisimilius est illum de distinctione à parte rei non cogitasse: quia cum ni- hil de mysterio Incarnationis inaudisset, non fuit vnde illi cogitatio de suppositatatis & naturæ creatæ di- distinctione obrepere. Peripatetici tamen Christo pos- teriores, eam distinctionem agnoscere potuerunt ex rumoribus de hoc mysterio. Vnde Porphyrius apud Nemes. libro de hom. c.3. sub fine agnouisse videtur, suppositi à natura distinctionem.

Vera sententia; substantiam creatam, esse mo- dum positum à natura distinctum.

82. Amplectenda igitur est tertia sententia superius proposita, quæ & substantiam creatam statuit positum, & distinctionem à parte rei inter eam ac naturam, proficitur. Sed quia sub ea sententia duo di- uersa placita comprehenduntur, nempe eorum, qui distinctionem illam à parte rei affirmant esse tantum minorē sive modalem, & eorum qui afferunt esse realem maiorem, seu tanquam rei firmæ & rata ab al- tera re item firma & rata, addendum fructu inveniē maiorem illam distinctionem. Dummodi enim mi- nor realis distinctione concedatur, sufficienter intelliguntur omnia quæ fides tradit de hoc mysterio, & omnibus, ob quæ substantiam creatam positum & dist. necam agnoscimus sic sat. E contrario verò nullum suppetit argumentum idoneum, quo mutua separa- bilitas naturæ & substantie eius probetur; quod tamen est vnicum argumentum, quo distinctione realis maior persuaderi solet aut potest.

Quæ in contrarium proferunt Autores pro maiore reali distinctione allegati, lenia sunt. Aluares 3.p.d.2.3. inde argumentantur, quod admissa ea distinctione, melius intelligatur mysterium Incarnationis. Sed hoc qua- facilitate dicitur, eadem negatur. Revera enim perinde est ad hoc mysterium, dummodi substantia creata statuatur separabilis à natura, quod æque habet, si sit modus.

Aliter argumentatur Huius d. 11. Metaph. n. 4. 8. & ex generali ratione modi probare contendit, sub- stanciam non esse modum, sic enim ratiocinatur. Omnis modus naturæ, est essentialis determinatio illius ad aliud. Atq; nulla substantia hoc habet. Igitur non est modus. Hoc argumentum Autor notat esse in Ca- mestres. Id tamen non obstat, quo minus maior sit

H 2 falla.

falsa. Ad quid enim aliud, determinat figura quantitatem? Quod si libeat illam communittiam modi notioem gratis admittere, non decriit quod ad maiorem dicamus. In promptu, in eis respondere, substantiam conferre natura determinationem ad suppositum extrinsecum quatenus natura per substantiam suam statuitur independens à quocunque extrinsecis sustentante ac suppositante. Argumentatur præterea idem Autor, sed aequi inuidiè numer. 50. ex eo quod certum sit Verbum diuinum suppone creatam humanitatis substantiam, cum tamen nequeat suppone modum: Deus enim non potest suppone effectum formalem causa formalis in eodem genere, quia ille causandi modus imperfectionem inuoluit. Hoc argumentum Autor facetus non esse evidens, ait tamen facere magnam fidem, fortasse apud credulos. Nam mihi quidem huiusmodi argumentatio nec levissimam fidem ingenerat, qui evidens censem aequi Verbum (aliter tamen quam in genere causa formalis) suppone posse substantiam creatam modalem, ac firmam, & majori realitate distinctam, nec plus repugnare vnum quam alterum.

Potentior in speciem est ratiocinatio, qua virut Albertinus loco allegato q. 7. n. 18. dicens inunus substantiam esse sustentare naturam, & dare illi per se esse; proindeque oportere ut ipsa substantia per se sit, nec innitatur naturæ, quod necesse est facere modum, qui est entitas infra, ac proinde ad alterius rei sustentationem inidonea. Verum hæc quoque machina, non difficultè dissiicitur; negando quod substantia ita debet per se esse, vt non possit alteri inniti tanquam modicato. Sanè creatio qui est essentialiter aliquid per se, & ab ipsis subiecto, innititur tamen eff. Ita ad quem est via tanquam modicato, cui ob infirmam naturam suam adhærescit. Quare similiter substantia, cui naturæ tanquam modicato adhæret, dat tamen illi per se esse cāque substantialiter terminat, formaliter præstando, vt ab ipsis sustentante cohæreat: sicut creatio adhæret rei creatæ, cui formaliter confert per se esse, & independenter à subiecto quoque.

*Quid natura substanciali conferat modum
predicatu.*

83. Ratum igitur esto, substantiam creatam esse verum modum à parte rei superadditum naturæ substanciali, eique formaliter conferentem per se esse. Hic verò vel iniutus adiutor, non nihil adhuc in Metaphysicis hisce tricis hærcere, vt exponam quid sit illud per se esse, quod à modo isto substantia superadditum conferri formaliter dico. Id enim & ad vniuersum præsens negotium permagno interest; & eo non exposito ambiguum semper manebit, quoctum huiusmodi addititiam formam prouisam naturis substancialibus asseramus.

Est igitur per se esse, idem quod esse ab alio vt quod modolibet sustentante independens. Vel idem quod esse incommunicabile aleti tanquam subiecto aut termino substanciali. Considerandum enim est, quod supra præmisimus, entitatem substancialem, que extracta fuerit à causa suis, & per existentiam facta sit actualis manere indifferentem, vt ad hanc vel illum è duobus effendi modis determinetur; nempe vt sit per se & in se, vel vt sit in alio, sicut enim in accidente prius est quod sit actualis sive quod existat, quam quod tali modo existat, nempe in alio, à quo conferari posset separatum, (vt patet ex accidentibus Eucharistia separatis à subiecto,) & tamen per inheretationem existentia superuenientem determinatur ad effendendum tali modo, nempe in subiecto: ita propria actualiter substantia creata cum primum facta est actuali-

lis, per existentiam, determinanda est ad certum effendi modum; nempe vel ad modum effendi in alio tanquam subiecto, vt accidit forma substanciali materiali; vel ad modum effendi in alio tanquam supposito, vt contingit humanitati Christi; nec ad modum effendi in se vel per se interueni modi illius, quem hactenus adstrinximus; per illum quippe substantia redditur formaliter incompossibilis cum existentia in alio; sive cum dependentia ab alio vt sustentante subiectu, vel suppositaliter; quod aliter dicitur, reddi incommunicabilem alteri vt sustentanti, cum subiectu, utrum cum hypotheticæ.

84. Et non est quidem captu operosum, quomodo substantia sustentationem subiectuam excludat; quia quid easistentiæ sit, non difficile intelligitur: quod enim res aliqua à materia subiectuè pendeat, eò quod tam infime sit natura vt postulet produci adhuc fulcro, cui innitatur & actio, que est ipsa eius dependentia, & res ipsa dependens, id quod non sit per se, sed in alio ac per illud; per se ipsum nobis est ex accidentibus, quæ cum conaturaliter sunt, nemo dixerit per se esse ob tantam subiecti sustentantis indigentiam. Eam ergo dependentiam ab extrinsecis subiecto sustentante, excludit substantia. Tamen si hic non est effectus eius reciprocus, conuenit enim ei quoque modo effendi, qui accidentibus separatis confert, cāque ita teosim à subiecto constituit, vt tamen non sit substantia, quæ in naturas tantum substancialis potest cadere. Conuenit quoque effectus ille modo creationis, quæ res producent aucta à subiecto. Neque, tamen creatio est substantia, non modo quia accidentia creari possunt, eti substantiæ capacia non sit, sed etiam quia creatio sit per dependentia à causa efficiente, habet se per modum viae ad esse, estque eo aliquatenus prior, quod non habet substantia, quæ planè supponit rei iam actuali & existentiam natæ. Eatenus ergo substantia dicitur excludere à substantia dependentiam subiectuam, quatenus substantia propria nemini debetur nisi præhabent independentiam à subiecto in suo esse. Quod enim subiectuè penderit in esse, multò magis est fulcrum externi indiguum, quā quod à subiecto quidem independens est, sed tamen imperfectum est in illo gradu, quem in suo genere obtinet. Quare quod à subiecto penderit, non potest dici per se esse sine substantia. Et quamus dependentia subiectuam, atque adeo etiam independentia spectet ad modum quo esse conatur à causa efficiente, id quod non possit formaliter conferri per substantiam, quæ existentia & rei prius natura productæ supponit, tamen quia substantia talem independentiam essentialiter præexistit, rectè potest dici eam per substantiam haberi, nempe præsuppositu, estq non habet ipsa vim excludendi à natura substantie talem dependentiam, si alioquin præsupponeretur exclusa.

85. Major difficultas est circa alteram sustentationem extream nempe hypotheticam, quam directe per substantiam excludi aiebam, collata naturæ sustentatione interna. Quid enim est ea sustentatio, vel quorum necessaria est naturæ independenti à subiecto? Albertinus quidem disp. 3. de substantia q. 2. n. 15. & 16. & coroll. 6. n. 4. agnoscit in substantia creata respectu naturæ influxum quendam in genere causa formalis posteriorum substantiarum communicatione facta naturæ per utriusque coniunctionem. Tamen influxus ille in naturam, est omnia fictius quia natura præiactat coniunctioni, quia iungitur cum substantia, & consequenter ante substantiam aduentum habet totum suum esse. Quid enim ergo illi conferret substantiarum influxus? aut ad quid eo eget, si per illud nihil accipit? Et verò Christi humanitatem à Verbo tantum diuino sustentari, certa fides est: & tamen nullus

litas est Verbi in humanitatem inflatus, qui sit Verbo pecuniaris, cum opera ad extra sine omnibus æquè personis communia. Non vacat itaque difficultate ea substantiatio, nec satis appetat, quid præster formaliter substantiam, que eam excludere dicitur. Res quippe per creationem producta, cuiusmodi est res qualibet substantiis immediata, subducta licet substantia propriæ, non relabetur in nihilum. Nec est posterior ratio per natura substantialis, si hoc complementum deperdet, debet in nihilum solui, quām cur viventia deperdit integralibus quibusdam complementis, suum esse retinant. Itaque merito contra sic explicatum substantiæ effectum formaliter insurget. Catharinus libro de gloria & loplu Angelorum sub medium. Vide ergo annecte Leonis l. 2. de Diu. perfect. n. 53. ne quis substantiationem naturæ substantialis per substantiam cretam.

versus explicatio effectus quem substantia formaliter confert.

86. Ex illo igitur idcirco substantiam duci excludere substantiationem ab extrinsecis suppositis. & conseruare formaliter naturæ substantiationem intrinsecam, sic ut sit per se, quia natura per hunc suum substantiam terminum completeret ultimum, accipitque debet in hanc esse, illudque recipiendi seorsim a quoniam alio & ut na dicam accipit ius Larii separatores in ratione ratione. Quodcumque enim ens ex parte habeat mundana donator, vel est sibi ipso, duci que per se familiam vel allegitur in familiam alienam, & alteri adhaeret, nec fas est illi emi alteri degere, quia ita fert deos & conuenientis vniuersi administratio. Chaerabit ergo vel potius constitutum ens aliquius in ratione illa, quasi cuius per se coherentis & familiam divitient, nec alegi ab alio potest, substantia.

87. Illustrare hoc licet, adhibita inductione omnium enim. Quodcumque ens vel est substantia vel accidentis directe aut reducitur. Et accidentis quidem ex sua natura adhæret alteri, & quas modificatur, unde non est minus si deest illi substantia. Substantia vero vel est dimidiat, vel totalis. Substantia partialis si sit a subiecto dependens, quod habet forma materialis, et quod hoc censim rationis cum accidente, ita ut quoniam pertinet ad genus substantia & substantia dicatur quia essentialiter completeret naturam in eodem genere, & destinatur ad constitutionem vnius tertij, quod est directe & totaliter substantia; tamen non plus ius habeat productionis ac conseruationis seorsim ab alio quoniam ente, quām accidens. Unde ei quoque negare substantiam, que conceditur substantiis materialibus independentibus a subiecto; pota materia & anima rationalis, quia haec entitates (sunt) natura, & quantum est ex eo quod exigunt propter suum esse, possent exsistere seorsim a quoniam alio: non enim sunt tanta caducia sed firma, & apta per se cohærente, & idcirco dicuntur per se substantiere, & collocantur ad latus categorie substantiae, tanquam entia apta per se cohærente, quod non concedunt humanitati præcisè a substantiatur. Non ponuntur tamen in substantia categoria directe; quia sunt essentialiter incompletæ. Quia causa est, cur inveniatur alteri; nempe materia forme, & forma immaterialis materia ob bonum tertij ex conexa existentis. Incompletio namque humanitatis, que dicitur forma totius longè diuerit rationis est ab ea incompletione, que cernitur in materia respectu forme, & in forma immateriali respectu materia. Nam humanitas dicitur incompleta, quia deest illi terminus ultimus sui generis, quem ob bonum suum deposit, tanquam connaturalem naturam substantias habent, sine quo mutila est & carens ius solitariæ productionis ac conseruationis. At materia

Theoph. Raynald. Christi.

ria dicitur incompleta, (& idem est de anima rationali,) quia quamvis terminata sit termino respondente sua entitati eique proportionali, idcirco possit seorsim a quoconque alio accipere & retinere esse connaturaliter, si eius solius ratio habeatur: tamen habendo (ut per est) rationem compositi essentialem apti ex hanc partium adiunctione existere, haec partes possunt iungi muto, non ut ipsæ sint, sed ut sit compositum physicum ex triuofque commercio & consociatione proditorum. Quare perfectio & consummatio sue competitio, quæ vni illatum partium ab alia advenit, non est in ratione substantis, sed in ratione essentia, & natura, ut patet ex materia, quæ completeret sufficienter per formam materialem, quantumvis non substantiam. Liquet igitur quod substantia partialis a subiecto independens possit esse ultimum completa & dici substantias quantumvis alia ratione, quæ ad substantiam non pertinet, sit incompleta & ob bonum recti, non autem ut ipsa sit, & ius eorum essendi accipiat, postuleat compleri.

88. Nam vero substantia totalis, vel est tantum forma totius, quam dicitur possimus totalem in ratione essentiae ei modo est humanitas; vel est totalis in ratione suppositi substantialis plenè constituta & habentis formam totius. Prior substantia non est apta per se esse. Debet enim alteri innici nempe supposito, quod quæ sit ob suum bonum, & ut ius habeat connaturaliter accipendi & retinendi esse alicubi in rerum natura. Nam quoniam, si sit ex partibus per creationem productus, ut humanitas, vel si sit ens simplex, ut Angelitas, possit accipere & retinere esse absque alio ente a causa efficiente distincto, nec omni tali ente subducto relabetur (sunt) natura in nihilum, ut supra dicebamus: tamen præter naturale esset, & absque iure, ita conservere esse illudve continuare, quia lex vniuersi postulat, ut nihil in eo sit, nisi vel sibi ipso, & consignatum charactere id denotante ac exposcente, qui est substantia; vel addicatum alteri, & in eius familiam allocatum, cui proinde dicatur adhærente; & ab eo substantiar ad sensum prædictum. Sola posterior substantia, hoc est comperta in ratione suppositi, nec postulat alterum a quo essentialiter compleatur ob bonum tertij, ut materia & anima rationalis, nec a quo in se pli compleatur, id est per quod denetur iure Larii separatores in mundana ciuitate. Habet enim ius illud ratione substantis, quia ultimum compleetur ac perficitur in suo genere, ut proinde non sit quod ad ius connaturaliter accipendi & retinendi esse seorsim ab aliis, emendet fauorem extrinsecum, cum ipsa illi substantia interna sit ad id plus facis.

Qui propositæ sententiae astipulati.

89. Insinuauit vel eriam expressit hunc substantiæ effectum formalem Leontius l. de lectis act. 7, sive in i. distinguis dupl. hypostaseos notione. Vnam scilicet qua quilibet vere existens, dicitur hypostasis habere. Quia ratione ait, in eundem accidentia quoque dici habere hypostasis, sola vero commenta ut tragediaphum vel chymæram, dici hypostaseos expertia. Alia, qua hypostasis habere propriæ dicitur, illud quod seorsum & per se existit, ut Petrus & Paulus, qui esse in alio non habent, idcirco per se esse ac substantiere dicuntur. Idem ferunt, qua habet Damascenus in dialectica c. 63, docens præter cetera hypostasim nihil alius esse quam substantiam separata. Polcherinæ & fuisse in eandem tententiam disputatione Theorinus in legat. ad Armenos non malum ab initio, definiens substantiam primam & propriæ dictam iuxta doctrinam Patrum. Ait enim eam esse, quæ per se substantia. Per se vero substantere, ait idem esse, quod per se esse, ac non propter aliud, vel in alio suum esse habere, hoc est non

H 3 egere

egere altero aliquo extra se ad hoc ut existat, cuiusmodi ait esse hominem, Angelum, animam rationalem; Vnde illud non propter aliud, quod adhibet in definitione entis subsistentis, non potest sonare exclusionem habitudinis ad comprehendere essentialiter complementem alias partem, tamque in genere naturae perficientem ob bonum tertium: (eam quippe habitudinem includit anima rationalis, quam tamen hic autor agnoscit per se esse atque subsistere, atque adeo non esse propter aliud.) Sonat ergo exclusionem causa subiectantis, vel termini externi conferentis ius connaturale ad accipendum vel retinendum esse in rerum natura.

Effectus subsistentie propositus, idem cum persistate, & incommunicabilitate, ac individuatione naturae

90. Planè idem volunt, et si non satis explicant, quotquot dicunt manus subsistentiae esse conferte rei esse per se. Id enim non posse intelligi de viro influxu positivo per subsistentiam collato natura facile est comprehendere ex diuinis suppositionibus, que dant diuinam naturam esse per se (quatenus eam ultimè terminant) absque viro ramen influxu politio vel causalitate in naturam diuinam; que proinde dicitur per eas per se statim, quia ultimè complevit ac terminat per eas, quamvis neque firmetur in esse, neque influxum viuum ab eis accipiat. Habetur ergo in creaturis analogicum effectum formalem subsistentiae creatae, si dicamus, eam circa influxum viuum completere ultimè & terminare naturam substantialem, dando illi ius ut per se sit, dega que seorsim à quoque alio. Idque planè & perspicue sonare videntur voces se effendi, quibus omnes effectum formalem subsistentiae exponunt.

Idem quantum existimo voluerunt alii, qui effectum formalem subsistentiae alias verbis, eodem autem sensu tradiderunt, affirmantes subsistentiam confere subsistentiae incommunicabilitatem, aut ut quidam autores loquuntur, individuationem vel individuabilitatem. Est porro distinguenda multiplex incommunicabilitas sicut & communicabilitas: neque enim omnes ad subsistentiam pertinent. Verbi gratia, ut omnian communicationis rationis, qua in genere & specie ad inferiora sua cernuntur, constat inter reales communications, ei, que est causa externa ad effectum quem producit, nihil commune esse cum subsistentia. Res enim creata sive subsistit, sive non subsistit, eiusmodi est, ut debeat ei communicari esse à causa sua efficiente. De communicatione, qua aliquid communicatur alteri, tanquam pars toti, an pugnet cum ea incommunicabilitate, que per subsistentiam confertur, lis est inter Doctores. Vasquez 3. parte d. 3. 2. id acriter negat; & pro se stare vñum Pattrum ac Conciliorum contendit, ed quod nusquam ratio subsistentia ab eis usurpetur de parte quapiam, sed tantum de persona & toto supposito. Videnturque posse confirmari ex Photio Cod. 229. [dicimus, (inquit) singulos homines anima naturam & naturam corporis habere, etiam autem personam, & corporis vel animae subsistentiam, vel corporis, ne fabulae quidem finirentur.] Optimus tamen loquendi Magister S. Thomas 1. p. q. 75. art. 2. ad 1. agnoscit subsistentiam aliquam esse partialem. Molitiusque vius cum rigore, quo vox subsistentiae aliquando ad solas personas aetata est. Sicut etiam ex via pifco Conciliorum & Patrum vox subsistentiae de solis suppositis dicebatur, que tamen postea eo viu molito, traducta est ad partes quoque suppositi, designandas. Quis enim nunc animam negat esse subsistentiam? vel quis nunc corpus suum, subsistentiam esse diffiteret? Quieni ergo similiter, vocem *subsistens*, quantumvis olim alia fuerit eius acceptio, in eo sensu

usurpare fas sit, quo denotet partem substantialē viciō terminatam, & completam in suo esse partiali, quem esse animam rationalem, nec non materiam primam, indubitatum videtur; & optimè evincitur ex mysterio Incarnationis, quo Verbum eas hominis partes assumptissime certum est; ac proinde oportet connaturalem in eis subsistentiam agnoscere, quam assumptio suppleuerit. Quod autem Verbum suppleuerit subsistentiam aliquam tot humano compposito indumentem, non autem patribus, ut Vasquez fingit 3. p. d. 39. c. 3. longa confusione non egit, cum supponat compositum esse tertiam entitatem à partibus vnitis distinctam, quod est omnino commentitum. Praeterea quod per triduum mortis Christi destructo compagno, partes singule essentialiter manferunt unita Verbo sicut prius. Igitur vno ad Verbum, non compagno toti, sed partibus humanitatis essentialibus inexistebat. Quo argumento extirpare ne sequitur Vasquez ibid. 3. 8. n. 6. 1. nisi fingendo nouam tunc Verbi unitiōnem ad partes singulas faciendam, sufficere dixeram à priore, ut ex subiectorum dinesitate pater, & tantum duraturam pro illo triduo, quod voluntarium est, & gratis excoquatum, duxerat ad declinandum difficultatem propositam. Quare supponamus ut manifestum, quod infra quoque sub puncto tertij initium magis confirmabimus, animam Christi & corpus eiusdem, sub istis immedicabiliis in Verbo, ac proinde caruisse subsistentia connaturaliter partibus illis compedita, quam Verbum suppleuerit. Atque ita concluditur, communicationem per modum partis non pugnare cum ea incommunicabilitate, quam subsistentia confert. Nihil igitur aliud est ea communicatio, quām dependens ab altero ut sustentante ad sensum propositum. Sicut & incommunicabilitas per subsistentiam collata, nihil aliud est quām ius per se essendi seorsim à quoque alio, cuius intuitu debeat conferti vel confervari esse rei, tanquam affectus in eius familiam. Sic enim non dependere, et esse incommunicabile alteri tanquam sustentanti, vel esse individuum. Quo sensu, à Boetio persona definita subsistentia individua; & à Leonio in scholis ad. 7. Christi humanitas negatur esse individua, quia non est seorsim, quod individua substantiarum habere solent, sed communiciatur Verbo, et quod in eo hypostase.

91. Non video alium idoneum sensum, quo acipi possint Patres Graeci. Theodoreus diacl. *immutabilis*, initio, Abucata opus. 2. 8. Epiphanius in 7. Synodo act. 6, tomo eius actionis tertio, & multi, quos profert Theorianus in legat ad Armenos, non malum ab initio, cum anima rationem subsistentiae in eo esse, quod per eam res fiat ut individuum, natura vero absque subsistentia sit sicut species. Nempe, quia est capax communicabilitatis cum altero ut sustentante, quod non habet proprii subsistens, in quo convenit cum individuo quod est seorsim à quoque alio. Et hunc sensum illius modi loquendi, expresse plane videtur. S. Cyrius libro singulari de S. Trinitate non ita pridem edito, vbi c. 10. inquit omnino obseruat rem altere se habere in Deo, & in creaturis, quod ea quae re ipsa vel per rationem vnum sunt vtrōque. Et naturam quidem in creaturis, sola ratione vniuersalem & communem esse affirmat; hypostases vero & proprietates individuales, penes quas hypostasis dignoscimus, esse tuis plures, & quamlibet hypostasim, esse per se priuatim & sigillatim. E contra vero in Deo, nota vniuersitatem naturae esse planè realem in pluribus personis; distinctionem autem plurium illarum personarum à natura communii esse per solam rationem & cognitionem nostram. In quo discursu, naturam quam hypostasi subseruit, etenim in nobis sit esse communem, quatenus hypostasis secerentem & diuidentem personas, eaque seorsim ab inuicem collocantem, habet unitatem suam.

damentalem, quae per rationem sit suo modo actualis, non ex sua communicabilitate ad plura individua. At per hypostatum, cuius primarium munus esse ait facere, ut impossita non inveniatur, sed separatum existat, effici affirmas ut sublatas communias, & inveniatur & impermissio individuorum exortatur. Affinia habentur ibid. c. 12. Quae doctrina aperi ferit, sensu quem dicebam subi post Graecis omnibus Patribus, passim tradentibus naturam, & hypostatum differre, ut speciem, & individuum, hoc est, ut naturam communicabilem, & suppositum seorsim existens, eiusmodi naturaliter est quodvis individuum substantiale.

94. Video tamen agere & hoc trahendam Rusticum dialogo contra Acephalos post medium. Vbi querenti heretico, quid minus habeat humanitas quam homo, respondet Superior est ostensum, quod Deus Verbum non per omnia nostram sibi vniuersit, sed tantum. Venit autem in sermone quem de definitionibus contra nos simili Nestoriani que conscripsi, demonstratum est, quod natura quidem communem, (sic dicitur solus) speciem representat; persona vero sit concordia eorum, quae delibentur substantiam rationalem. Individuum substantiam vero, esse circa proportionem, velut fundamentum, in quo incumbunt que circa sunt reliqua, sicut ipsum nomen ostendit & tantum maxime propriam causam, in qua vniuersa qua accedit nominantur, ut color, ut mores, ut habitus, & dispositiones, & quae sunt similitudines & proprietates confluente ipse. Intercepit enim primo subiectum quae circa sunt individuum, nihil ultra esse, possibile est: a maxima vero causa, ut sit unum quodque id vero, & in quo incumbit ipsa totietas nominatur, id est, ab illo subiecto quod tanquam fundacionem est illi que circa sunt, tota consistit substantia nominatur. Sed quia secundum redditam rationem, solent & irrationalium substantiam nominari, quinem insensibilium, & inanimorum, hae vero vngenera persona propria non ab omnibus dicuntur: ideo alicuius, hanc substantiam esse rationalem. Quantum vero aliqui rufas volunt, & species, & genera substantiam que dicuntur, substantias appellare, ideo ad eum est hanc substantiam rationalem, & individuum esse. Apparet, aliam esse mentem Rustici de inuiduacione per substantiam collata, quam ceterorum quos retulimus. Elias tamen auctoritas, non dicitur.

Concluditur, quid humanitati assumpta
decesserit.

95. Habetus quod exponendum fuerat propositionem, nempe quid de facto humanitati Christi decessit per assumptionem ad Verbum, & quid humanitas a Verbo accepta. Nempe decessit humanitati substantia creata modalis, quam ratione sua virtusque puniis elementalis, materia inquam ac forme, habere debet, & loco virtusque illius substantiae accepit virtusque illius pars complementum, sive perfectiunem terminorum substantiam longe eminentiorem, quo adeo feliciter excedit iure propriez quasi familiare descendit, & facta est domestica Dei, allecta in eam cum Verbo familiariter in civitate mundana; quo nihil sublimius, aut honorificius extogitari poterat. Neque vero propter ea Christi humanitas trunca, vel oblitera conferi potest, quia non carnis vlo quod efficit ratione humanae naturae vi natura est, sed defuit illi dantata complementum substantiale, quod est de ratione suppositi, non autem de ratione naturae. Unde quia suppositum est natura completa, sive per connaturalem substantiam, sive per externam, recte dicitur Christum esse perfectam hominem, ac personam perfectam.

Non potuisse illa vi assumi naturam substantiam, probatur auctoritate.

94. Reliquum in hoc punto est, examen eius, quod de potentia absoluta fieri potuit. Haec enim tantum monstrauit humanitatem Christi de facto fuisse a Verbo assumptam abque sua substantia, & quid sit sic assumi expolimus. Difficultas ergo superest, an humanitas Christi potuerit assumi a Verbo, de potentia absoluta, non abiciendo substantiam propriam, & connaturalem, sed eam retenendo. Affirmat Huratus d. 11. Metaph. f. 7. sed sententia contraria est longe communissima, eamque videtur tradidisse Ephremius apud Photium Cod. 228. affirmans, impossibile esse personam iungi personam, & agit de persona aliena ad propriam comparata. Locus est ex Isidori Pelusioris epistola ad Domitianum. Similiter Anastas. c. 10. § 12. pag. 175. hæc verba habet, [ex duabus naturis una hypostasis componi potest, ut patet exemplo hominis; Ex duabus vero characteristicis hypostabis, non est possibilis unio secundum hypostatum.] Unde colligitur non posse in Christo agnosciri duas hypostases, humanam scilicet & diuinam. Eadem argumentatio adibetur à Infiniano in edito fidei sua, qui dicitur ait, [duæ substantiæ, seu personæ, secundum substantiam uniti non possunt.] Apud Paschafium l. 1. de Spiritu sancto c. 4. hæc argumentatio textur ad id probandum [de duabus rationalibus diversilique substantiis, praeterea de Dei, & hominis, praesertim de creato, & creature una fieri non potest; de duabus vero personis una fieri potest, sicut legimus caput & corpus Christum & Ecclesiam unam tenere personam. Erunt enim (inquit) duo in carne una. Et sicut apud nos homines, filii Patris familiæ iuxta Patrem, vel seruus iuxta Dominum, persona propria locum non habet, ita in Deo & homine, gemina quidem substantia, sed non gemina persona est; quia persona personam consumere potest, substantia vero substantiam consumere non potest.] Vi vero de probationis illius efficacitate prouincium, mens tamen Paschafij aperta, est, implicare, ut persona assumat personam.

Videtur autem eodem iure pro hac sententia profere posse sensum vniuersa Ecclesiæ, que definit deesse Christo substantiam creatam. Hoc vero vnde nam posse colligere Ecclesia, si verum est substantiam possit cum externa cohædere in eadem natura? Nam ex revelatione tantum habemus, humanitatem Christi suppositari a Verbo, & eundem esse Deum simul & hominem, que omnia possent vera esse per accessionem suppositatatis increatae ad humanitatem, salua creato ipsius humanitatis substantia, si verum esset duas substantias unam propriam, alteram alienam, possit simul in eadem natura habere locum. Aut ergo labat definitio Ecclesiæ, que ex eo quod humanitas Christi subsistat per Verbi substantiam, (id enim duntaxat per revelationem didicimus,) sanxit abrogandam esse substantiam humanitatis propriam; quid nefas est, Ecclesiam, colorem veritatis vacillantem dicere, faciendum est, substantiam propriam ne de potentia quidem absoluta, iungi posse cum substantia aliena.

Stabilitur item ratione.

95. Ratio huius veritatis est ex dictis manifesta. Omnidem enim repugnat, ut eadem natura sit sui iuris, ducaturque familiam, & simul sub sit alteri, in cuius familiam sit allecta. Siue quod idem est, repugnat idem simul esse per se, & non esse per se, simulque esse in se completum, & non esse completum. Quamvis enim utique modus esse est sit positivus, tamen eorum

coniunctio in eadem natura, contradictionem involvit. Sicut esse cuiusum simil & rectum, esse quadratum & rotundum, stare, & sedere, ferri sursum, & deorsum. Itaque sicut in his exemplis non declinaretur contradictionis, allegando interuentum duplicitis formæ posiciva; quin potius eadem plane forma suum formatum esse, etiam confere supponetur, simile que illum non conferet ob præsentem alterius incompensibilis. Ita in re præsentis, eadem natura supponetur subsistere per se, quatenus haberet propriam substantiam, simile que subsisteret in alio, quod est non esse per se, & seorsim, tantumque abest, ut natura terminata per alienum supponitum dici possit, per se subsistere, ut potius si res ad vivum referatur ea locutio quam nunc loquentes cum multis adhibuiimus de natura per exterritum supponitum terminata, quod subsistat in alio, corrigenda videatur, v.g. de humanitate Christi, si castè omnino, a plane defecata loquendum est, non est dicendum, quod subsistat in Verbo, quaminus ita passim loquimur, & iam olim Hippolitus homil. contra Noëtum n. 13. sed potius dicendum propriè est, quod Verbum in ea subsistat. Quia ratione Bellarminus in recognit, lib. 3. de Christo cap. 1. suum illum loquendi modum à plerisque aliis usurpatum natura humana in Verbo subsistit, castigari vult, & mutari in modum loquendi à S. Leone usurpatum, quod humanitas cum diuinitate in unam personam Verbi conuenit. Vcl. iuxta modum loquendi S. Thom., p. q. 1. art. 4. & in 3. d. 6. q. 1. art. 1. dicendum est quod Verbi persona subsistit in humanitate. Si igitur humanitas Christi rem ad vivum referendo, & sermonis castitate omnimea seruata, non potest dici in Verbo subsistere, quando mitius dici poterit naturam aliquam ab exterrito supponitum terminatam, subsistere simul in seipso, ac per se' ssc.

Fundamenta contraria discentiuntur.

96. Non est quod in excusendis contraria sententia rationibus immitroter. Nihil enim ab Hurtadio, qui primus eam sententiam typis mandavit, proferri pro ea video: sed totus est in vellicandis nostra sententia rationibus, quod quam infeliciter fecerit, videbit, qui rationes quas proposuimus, cum eius oppugnationibus componerit. Nolim vero ex eo quod plures substantiae proprie possint terminare eandem naturam, (id quod etiam non dubito quin per plures alienas præstari queat,) colligere quoniam naturam unam substantiam posse simul habere duas substantias; extraneam unam, propriam alteram. Hoc enim perpetram colligeretur, quia plures substantiae proprie, tantum statim rem in se ac per se. Plures item substantiae alienæ, statuunt tantum rem in alio. Rem autem plures esse per se, aut plures esse in alio, nullam infert repugnanciam. At substantia propria confert rei esse per se, quem essendi modum excludit aliena substantia, per quam res est in alio. Vnde ex pugna effectum formalium necessariò, & inseparabiliter consequentium formarum illarum, rectè colligimus ipsarum inter se formarum incommunicabilem pugnam, que plane abest à pluribus substantiis propriis, afficiuntibus eandem naturam: Itemque à pluribus extraneis, cum sola eandem naturam terminant, nulla eundem naturam connaturali substantia adiuncta. Quare sicut tres proprias & connaturales substantias concurrete simus in eandem diuinam naturam, ita vel plures proprias, vel plures extraneas in eandem creataam substantiam concurrete, nihil est, quod veteri, loquendo de potentia absoluta.

Questum 3. Propter quid humanitas assumpta à Verbo potuit.

97. Pergo ad punctum tertium initio capituli propositorum, nempe ad radicem assumptibilitatis naturae humanae; seu quid fuerit in natura humana, propter quod à Verbo assumptum ad modum haec tenus explicatum potuerit. Vnde intelligemus quenam alia haec natura sive entitas potuerint assumptum obediensiter, ac de potentia absoluta, si ita Deo libuisset. Cum enim totum fundamentum assumptibilitatis, (quacumque tandem sit persona assumens,) sit potentia obediensiter ob conuulsa per assumptionem naturæ iuxta præfertim vero cum persona assumens est divina, perspicuum sit, assumptionem non nisi obediensiter perfici posse ob eminentissimum, & omnibus modis indebitum esse diuinum, ad quod natura creata per assumptum à diuino supposito euhicur, non potest esse dubium quin monstrata radice assumptibilitatis obediensiter in humanitate, habitu simus causam proportionaler ad omnes & quæ naturas substantiales extendendam ob eandem in omnibus potentiam obediensiter possumus, sive non repugnantiam ad recipiendum à Deo, quicquid cum ipsis omnipotens Dei manus operari confluenter supra naturalem exigentiam.

Humanitas ergo idcirco potuit hypothetice à Verbo assumptum absque repugnancia, quia est complebilis in genere substantiae, poteritque vel per terminum additionis intrinsecum constitui sui iuris, vel iuris alieni, si terminus ille si extinsecus. Nihil enim verum, humanitatem abieciò congenitali illo & intrinseco termino compleari ab extinseco, quia complementum illud connaturale potest ab ea aucti, quippe non prorsus ei identificatum, ut vidimus. Hæc ex dictis clara sunt. Nec refert quod humanitas essentia, nec compingatur ex partibus, inquit aliud non sit quam partes eius essentiales uniuersitatem; anima inquam & corpus. Vtraque enim illa pars est connaturaliter capax ultimi sui intrinseci complementi, ac termini substantialis, quo statuatur independenter à quocunque, ut supra vidimus. Quia sicut haec partes naturaliter absq; non influxu possunt se solis existere, ita deinceps illis conferti quicquid eis consentaneum erat in ratione substantiae dimidiatæ. Vnde Theodorus Abucaura opus, 29. quamvis dicat huiusmodi etiam non esse hypothetica, quia sunt partes essentiales, tamen ait esse entia hypothetica, quia possunt existere soli, ac se soli, nec quartum aliud, ut ei innitatur, sed coniunguntur ob bonum tertij inde exsurgentis, sive compositi.

Etiam Christi humores potuerunt assumptum adiuvare.

98. Maior difficultas esse potest, quod ad humanitatem integrandam, præter partes illius essentiales, de quibus haec tenus, concurredunt quædam entia purè materialia, v.g. sanguis, quem supra vidimus fuisse Verbo Dei copulatum immediatè, etiam quod formam; & tamen posito, quod puto verissimum, nempe quod sanguis non vivat, præfertim via hominis, seu per animalia rationalem formam eius est purè materialis, ac proinde pendens ab influxu subiectu materiali, quem vidimus pugnare cum substantia connaturali rei sic dependentis. Non enim forma materialis potest naturaliter existere solitaria, sed postulat adiungit materia à qua sustentatur, per verum influxum physicum. Quomodo ergo dici queat per se esse sive subsistere? Quare si radix assumptibilitatis est capacitas eandi proprio, & connaturali complemento substantiali, perspicuum videtur, hæc entia, quæ nullum tale complementum proprium naturaliter fortuantur, non esse assumptibilita-

la. Vnde humanitas quatenus integrata ex huicmodi cibis, non poterit radice assumptibilitatis. Esto eam habeat praeceps quatenus ex suis partibus essentia libus, corpore inquam, & anima compingitur.

Hec difficultas recte probat formas materiales, atque adeo etiam corpora ex eis compaeta adaequatè summa, sive ex parte his formis constant, non habere terminum substantialium intrinsecum, & connaturalis, atque adeo non esse assumptibilia per abiectionem talis termini inter ob susceptionem extermi in locum eius. Non enim creantur connaturaliter, sed a subiecto pendent in fieri, siveque adiunguntur naturaliter subiecto, & ea abundatio est huiusmodi forme, loco complementi, & termini per quem allegantur in similiam compositi, cuius materie annexantur cum dependencia subiectiva. Quamuis igitur difficultas proposita recte evincat has formas non substantialia, atque adeo non esse assumptibilia per propria substantialia, tamen quia extrinsecè terminantur modo quo dixi, & nihil verat aliquid extrinsecè terminatum quod esse, sive existens in alio, sive in aliis, ac plures extrinsecè terminari; propria admitti formas quoque materiales licet naturaliter subiecto affigantur, & ab eo pendeant, esse assumptibilia, male repugnante Valique 3.p.3.o.5. Ratio quia nitor est, quia latius patet esse assumptibile, quam est connaturaliter terminatum sub anteriori proprio & interno complemento. Sed ut aliquid aliud possit si existendum in alio substantialiter terminante, si est, ut perfici ab eo possit in genere substantialia, & modum ostendit inde participet. Idque similiter dicunt, qui fatentur formam quamcumque substantiali non habuisse (eostim), & tamen concedunt animali rationalem assumi ad Verbi hypostasim, quia per eam perficitur substantialiter. Ita cum plerique Pseudo 3.p.4.o.2. Hoc autem verè habent forme materiales sanguinis, & aliorum humorum humanitatem Christi integrantur, si comparentur cum divisa Verbi substantiali, que proinde in illis subliest. Vnde quod pallium dicitur substantialiter Verb. esse in veram guidem est quod præcipuas humanitatis partes, tempore quoad essentiales: Quod alias verò partes, que non sunt partes nisi secundum quid, ut sunt humoris, valet tantum ratione materiæ quæ sola in suis connaturaliter subliest, ac terminantur intinsecè. Quoniamque igitur entia ad integrum hominis constitutionem pertinent, etsi ex parte formæ careant connaturali substantiali, potinum radice assumptibilitatis, poterintque ad diuinam supposititatem luctuoli.

Extenditur resolutio ad substantias quasunque, pure materiales.

59. Facile hinc erit judicium ferre de aliis quibusvis entibus, sive inimico à Verbo assumptibili hypostatico. Vnde habebitur resolutio huius puncti de potentia absoluta loquendo. Omnia itaque alia entia, vel sive substantia totales, aut materiales, aut immateriales, vel sunt accidentia. De aliis substantiis materialibus, eadem ratio est, quæ de sanguine, & humoribus Christi. Vnde sicut has substantias, non obstante materialitate, ac subiectiva dependentia formæ, vidimus esse assumptibiles, ita idem de omnibus aliis compositi pure materialibus est pronunciandum, essetque id intellectu multò facilius de substantiis materialibus, in qua nulla esset substantialis composicio essentia, ut non pauci censem de celo, quod solis partibus entitatis confare volunt. Huiusmodi quippe substantia nullam intra se habet dependentiam substantiam, sed tota est substantia connaturaliter. Quoniam nihil obstat posset, quominus termino suo connaturali

Quam multa pure materialia, Patres assumptibilia censuerint.

101. Hanc fuisse plurimorum Patrum mentem, dubitate non licet. Plerique enim censuerunt columbam, quia per tempus baptismi Christi infedit ei assumpta hypostaticè fuisse à Spiritu sancto. Ita Tertullianus l. de carne Christi c. 3. Verbis illis in Marcionis

phan

Phantasma intortis. [Confudisset te hinc Euangelium Ioannis praedicans Spiritum columba corpore lapsum (alij legunt, corpori illapsum) descendisse super Dominum. Qui Spiritus cum hoc esset tam vere erat & columba quam & Spiritus; nec interficerat substantiam propriam, assumpta substantia extranea.] Dicitur idem habet auctor libri de cognit. veræ vitæ c. 1. 8. Factor hoc falso esse, ut recte statuit apud Augustinum Autor libri 3. de mirab. sacra Scriptura c. 5. & ipse August. 2. Trinit. c. 6. & 1. de agone Christi c. 22. ubi quibusdam affirmantibus Christum non plus natum esse de matre feminina, quam columba in qua Spiritus sanctus apparuit, de ouo si nata. Respondet illam quidem columbam verum corpus habuisse columbam, nec tam fuisse de alia columba natam, [quia non columbas libetere venerat Spiritus sanctus, sed hominibus significare innocentiam & amorem spiritalem; quod in columba specie visibiliter figuratum est. Dominus autem Iesus Christus qui venerat ad homines liberandos, in quibus & mares & feminæ pertinent ad salutem, nec males fastiduit, quia mares suscepit: nec feminas, quia de feminina natus est.] Quæ ratio aperitè supponit, columbam non esse hypostaticè à Spiritu sancto assumptam, ut Autores proxime prolati affirmabant. Et quanquam Sandæus lib. 1. Theol. symbol. comment. 2. exercit. 3. valde multos autores adducens, censet iuxta D. Augustinum, columbam illam ita fuisse verum corpus, ut tamen non esset vera columba, tamen ad rem præsentem id non refert. Quamvis ergo communior Patrum, & fixa omnium Theologorum sententia recte statuit, corpus illud, vel columbam illam, non fuisse à Spiritu sancto hypostaticè assumptam, ut Suares recte affirmit t. 2. 3. p. d. 22. f. 2. tamen inde lique, Patres prædictos nullam vidissi repugnantiam in ea corporum vnde cinque materialium & irrationalium assumptione. Sed & Rupertus in opere de diuinis officijs, panem & vinum in Eucharistia non destrui, sed per Verbum assumi hypostaticè affirmitur. Quam assumptionem, & ut Algens contra eam sententiam loquitur, *impersonationem*, refellit ipse Algerius ex veritate verborum, & certa traditione Patrum, quæ docet panem & vinum per consecrationem aboleti: non autem ex eo quod impossibile sit panem atque vinum assumi à Verbo. Ac proinde non videt repugnantiam villam in ea assumptione naturæ inanimatae & irrationalis. Id quod conformatur licet, ex triduano Verbi vnione cum materia inanima, & nullo modo rationali. Quod argumentum Almainus in 3. d. 1. q. 1. *vocat forisimum* in hanc rem. Imo non pauci inter quos est Suares to. illo 1. d. 88. f. 3. in fine, existimant Verbum per illud triduum assumptum integrum substantiam cadaveris, non tantum rationis materie, quod certum est, sed etiam ratione formæ; quod improbatum non est, quamvis nequeat sufficienter stabiliri, & absconsum appellatur à Magistro in 4. d. 4. q. 1.

Iniecti lingua, fræni. Notatus Gabriel.

102. Perspicuum itaque videtur, substantiam quamcumque irrationalem, quamvis neque sit personalis (ut sic dicam,) neque beatificabilis, fuisse, tamen hypostaticè à Verbo assumptibilem de potentia absolute. Prudenter tamen Caietan. 3. p. q. 4. art. 1. frænos hac in parte injiciens lingue decernit, nonens tametsi verum est de potentia absoluta substantiam quamcumque irrationalem esse diuinum assumptibilem; abstinentem tamen esse speciali explicacione multarum commemoratur indigneorum assumptionum. Nisi quam enim verecundiores esse debemus, quam cum deo agitur, ut Seneca ex Aristotele dixit l. 7. natr. q. 9. c. 10. Merito autem castiganda est inuercunda simplicitas

Gabrielis in 3. d. 1. q. 2. art. 1. *littera B. vbi ex conclusione* proposito infert præter cetera hæc corollaria, vel relatu indigna, [hæc propositio potest vera esse. Densit la-
p. s. Deus est ainsus.] Nimisrum si Deus naturam lapidis aut alini supponitaret. Tametsi enim verum est, quod assit de lapide & ainsu diuinum assumptibilebus, tam inuercundam est talia de Deo effati, & pacem piarum aurum violare. Habéque planè hæc locum prudentissima Epiphanius disputatio contra Democritas, hæc. 77. sollicitos de Christi excrementis & aliis, quæ silete præstat.

Aiebam portò, si natura irrationalis diuinum assumetur, non oritur inde personalis, quia persona est suppositum in natura intellectuali subsistens. At supponimus naturam illam intellectu distingendam. Nō posset igitur ex ea & suppositatitate divina, per ordinem tantum ad eam spectata, exurgere persona, ut recte censuit Scotus in 3. d. 2. q. 1. art. 2. Perpetram vero Rada in 3. contro. 4. art. 1. contrarium existimat probable, cum sit aperte falsum, & contra ipsam personam notio-
nem. Aequè perspicuum est, quod addebam, naturam irrationalis, esti assumi possit, non posse tamen reddi beatam. Nam assumptio est quid emotuum, nec pos-
tulat in natura irrationali actum ullum vita intel-
ligibilis, qualiter includit beatitudinem, quæ essentialetur continetur perfectissimæ actibus vita intellegibilis. Vnde non potest locum habere extra naturam intelligentem, quamvis extra eam cadere optimè possit as-
sumptio. Naturæ item intelligens, quia assumptio anterior est divina futilio & beatitudine, potest assumi, & tamen non effici beatam. Et ita recte & latè Franc. à Christo in 3. dist. 2. q. 2. & Argent. eadem dist. quæst. vñica art. contra Henricum quodlib. 6. q. 6. cuius ar-
gumenta inanis sunt, frustraque in eis longam ope-
ram consumit Argentina.

Angeli, assumptibiles.

103. Venio ad substantias compleetas immateriales, hoc est ad Angelos de quibus, si paucos antiquos excipiatis, quos refert Carthul. in 3. d. 2. q. 1. videtur communior omnium sententia, quod assumi à Deo possint. Et habent tamen assumptibilitatis radicem propositam, nempe naturam substantiam ultimè perfectibilem termino in trinecto ex natura rei distingue, ac proinde separabili. Videtur quidem S. Thomas de ea se parabilitate substantiarum à natura Angelica loqui difficultius 1. p. q. 3. art. 3. nec patum in eo loco enodando laborant Bannus, ibi & Ragusa 3. p. d. 35. & d. 5. 6. c. 1. non potest tamen idoneum ullum fundamentum proferri, cur illi ut sic dicant limbus naturæ competat humanitati, defit autem natura Angelica. Nec obsecu è idem infinitus Apostolus, cum Angelos à Deo apprehendit potuisse, aequè ac semen Abraham, supponit Hebr. 2. Cum ergo Abraham apprehensum sit, & à peccato in quod prolabebatur fuerit potenter retrosum interuenienti assumptionis per Verbum, quæ sine separabilitate substantiarum hæmanæ nequit intelligi, concedendum est eam quoque separabilitatem habere in Angelis locum, quod ex instituto confirmo in natur. Theol. dist. 3. à n. 55. Hinc perspicua manet Angelorum hypostatica assumptibilitas, vñtriaque consummata iam inducione colligere licet, omnem omnino substantiam, sine dimidiatam, sive essentialetur completam aequa totalem, esse diuinum hypostaticè assumptibilem, & radice assumptibilitatis proxime explicata potissit.

Non item accidentia.

104. Restant accidentia. Hæc aliqui censuerunt posse à Deo assumi hypostaticè. Ita Aluates 3. p. d. 22. concl. 5. d. Aquar. in 3. d. 2. cap. 5. Val. 3. p. d. 1. q. 4. p. 1. Pic.

Propositus 3. p. 9. 4. n. 261. & veterum nonnulli. Quādā inter hos Doctores, nonnulli per assumptibilium accidens, intendunt tantum designare uniuersum accidens cum Verbo non esse impossibilem. Alij vero inter quos est Valentia, nomine assumptibilium accidens intelligent tantum capacitatem accidens esse in quadam genere causæ, suppletum inflexionis subiecti in accidens: sicut iuxta eos, influxus subiectus in naturam creata, suppletibilis est per subiectum divinam. Verum haec omnia statum quodlibet peruerunt. Sic enim vogant extra proportionem questionem, que erat de loppositione & aliam proprieatem hypothistica, a qua Doctores predicti longe abcedunt. Sicut enim possibile sit accidens unius Verbo non formaliter prout est persona, sed prout est materialis divina quadam enitas, ut priores Auctoressipponunt; sive ea vero sit impossibilis, ut affirmat Santes 1. 1. p. 1. 4. l. 2. & d. 1. 3. l. 1. & admodum fane probabiliter, cum non apparet, quid spectare possit unius illa, si intercederet, & quia s' esse posset est. Eius ad quem deflnatur. Vtrumque in qua de ea accidentis ad diuinam perlonam vaibilitate statuatur, non sequentur tamen possibiliter esse assumptibiliter accidentis de qua hic querimus; quia sollicit inuehat complebitum in genere substantiae. Similiterque quām omnis divinitas (non enim persona, que se hic non est aliis) possit est. Quod in ppter omnem subiecti causalem in accidentis, hoc nostra non referre, quia hic non agitur de illo influxus subiectui suppletu, sed de substantiis accidentis terminabilitate. Taceo perpende in ea sententia supponi esse influxus aliquæ substantie in naturam, quam cōnaturaliter terminat, eumque a substantia extrinseca supernaturaliter terminare supplet, quod nulla congrua ratione nitor, & iam supra est explostum.

Agendo igitur de assumptibilite hypothistica propriecepta, de qua nunc queritur, negandum omnino est, accidens esse hypotheticum assumptibilem. Quam esse Ecclesiæ & Philosopherum omnium sententiam, opime dixit S. Maximus, in disputatione cōtra Pyrrhū *ut longe a principio, cūm resellens Pyrrhi commentum de ratione hypothistica divina & creatæ voluntatis, quæ est in interhumanitatem & personam Verbi, re pondet cum unione non esse possibilem, nisi inter substantias. Idem communiter docent Scholastici, quos refertur & sequuntur Valques 3. p. 30. c. 5. Suares ibid. t. 1. d. 1. 4. 4. 4. Beccan. c. 5. q. 5. & Albertus. coll. 8. ex 1. p. 1. p. 1. incomplexo. dub. 2. Ratio vero est ex dictis manifesta: quia accidentia non habent incompletionem ullam, & perfectibilitatem in genere substantiae, quæ possit per Verbi substantiam in eodem genere expleri, quod est unicum & rovum assumptibilitatis hypothisticae fundamentum. Sicut ergo impossibile est, substantiam creatam superuenire intrinsecè, & connaturaliter accidenti, cūd quod repugnet modum substantialem esse connaturali terminum accidentis, quod alterius est genesis, ita etiam repugnat, ut substantia increata vel creat ex in se situs est, ut naturam substantiam ultimè perficiat in eodem genere, ut inde exurgat impossibilem. Negandum itaque est, accidens esse hypotheticum assumptibile, sive uniuersum divinæ substantiæ, quatenus substantia, & in ordine ad confundendum suppositum, quæ vnde re nunc disimus,*

Quæstio 4. Quo ordine humanitas, eiusvae partes, assumpta. Secunditur ordo temporis.

105. Postremum punctum initio propositum, erat de ordine, quo assumptio humanitatis, & partium eius, peracta est de facto. Vbi non est quæstio de ordi-

ne temporis, quia ex fide certum, Christum ex primo momento quo productus est, atque adeo quo corpus & animam habuit fusile verum Deum. Vnde habetur, omnes partes corporis necessarias ad perfectam hominis constitutionem, & anima in corpus hominis immisionem, fusile simul tempore à Verbo assumptas. Idque disertè tradit Fulgentius de fide ad Petru c. 18. Damasc. 3. fid. c. 1. & Sophro. in 6. Synod. c. 11. in epistola, quæ ibi ex eo recitatur, & postea act. 1. 3. approbat. Optimè & explicatissime idem tradit N. c. phot. Constantinop. in loca fidei professione in fera epistola ad Leonem Papam. Quod autem Tolerus in cap. 1. Luca annotatione 11. 4. ex Origene lib. 2. per arch. c. 6. & ex auctore libri secundi de Incarnatione perpetram tribuit Dno Augustino, refert eos afferre se Christi animam à mundi inicio, tanto ante conditum Christi corpus, assumptam fusile duplice errore solider. Altero communis, quod anima corporis praexitert, quod tanquam hereticum damnant S. Leo epistola ad Turribium. Altero autem speciali videlicet, quod Christi anima ante Christum ex corporis & animæ conjugio compactum, sit unita Verbo Dci, quod a quo pugnat cum sua doctrina. Quāquam ego quidem apud Originem, quem nominis ex interpreti legere ex loco contigit, voces ibi inuenio, quæ facile innuant, Graecum contextum accipi posse de inicio creationis ipsius animæ, non autem de inicio creaturatum omnium, ut extimus Latinorum verborum cortex pfecte videntur. Alibi tamen cum errorum ab Origene tradi possit, non diffiteor. Certe in 5. Synodo can. 2. inuenio canone 10. damnatur hanc ob causam Origenes, ut Niccephorus notaui 17. hist. c. 27. apud auctorem vero librorum duorum de Incarnatione, inferiorum tom. 4. Dni Augolini, nihil inuenio, quod prodit cum tali errore labuisse, qualem ei affingit Toletus. Sed cūm auctor ille sub illius libri secundi finem, vbi de Christi anima differat, Origenem citato capite non tam exprefit, quām ex scripsit, illa tamen ambigua verba quæ Origenem propositi erroris suspectum reddere possunt, sapienter declinavit. Vnde non est quod error ille ei affingatur vlo modo.

Ordine congruitatis, prius est assumpta anima, quam corpus, agendo de facto.

106. Non est præterea hoc loco quæstio, de ordine, (vt sic dicam) congruitatis in assumptis partibus humanitatis Christi, seu penes quam illarum partium sit assignanda causa, cur congruum fuerit alteram assumi. Quæ enim pars causam suggesterit congruitatis assumendi alteram, prius haud dubie hoc pacto assumpta censeri potest. Quia igitur ex anima dicitur ratio, cur congruum fuerit corpus à Verbo assumi, omnino fatendum est, in sensu proposito animam prius assumi, quam corpus; vel ut alii loquuntur, fatendum est, Verbum assumptum corpus mediante anima, animam verò mediante spiritu. Nimirum ratio ob quam Verbum naturam nostram sibi cōpulare voluerit, ea vna fuit, ut peccato mederetur, Deoque satisfaceret elicitis operibus per naturam creatam diuinitate imbutam, quæ fragrantia inde manante perfusa & infinita pretiositate honestatæ, omninis violationi facienda partes essent, quales nullæ à pura creatura elici poterant. Eo autem Incarnationis fine supposito, oportuit assumi naturam satisfaciendi & merendi capacem, quod Verbum per se non poterat. Itaque cūm corpus, ac etiam anima, si priuata mente supponatur, sit functionum illarum incapax, perspicuum est, causam congruitatis assumendi corporis, ex anima cum eo conferenda, descendere esse; & causam assumptæ animæ, ex mente sine intellectu quo posset, peti oportere. Vnde si anima esset materialis, qualis est brutorum, non fuisset congruum eam

eam assumi. Hoc voluit D.Thomas 3.p.q.6.art.1. & 2. com dixit Verbum assumptum est catenam mediante anima, & animam mediante spiritu. Et ita habet D. August. de agone Christi c. 18 verbis illis. [Inuisibilis & Incommutabilis Veritas, per spiritum animam, & per animam corpus suscipiens, toto homine assumpto, ab omnibus cum infirmitatibus nulla sua contaminatione liberavit.] Non diffimiliter loquitur epistola 3. & Naz. orat. 35. sub fin. Laudat in hanc rem Ruffinum, eique subserbit Cassianus l.7.de Incarnat. cap. 27.his verbis. [Ruffinus quoque Christianus Philosophus vir, haud contemnenda Ecclesiasticorum dictorum pars, ita in expositione Symboli de Domini naturam testatur: Filius enim, inquit, Dei nascitur ex Virgine, non principaliter soli carni sociatus, sed anima inter carnem Deumque mediante generatus.]

Hæc tamen non euincunt nisi congruitatem assumptionis partium illatum sic se habentium. Quare si Deo placuerit, non est dubium, quin anima absque intellectu, & caro nuda ac expers anima, posuerit assumi. Idque sufficienter liquet ex dictis superioribus. Nec puto refutari. Origene l.2. per Iacobon cap. 6. & qui eum descripsit autem libri secundi de Incarnatione inter D. Augustini operi inserti, cum aiunt, Verbum non posuisse vnitati carni, nisi mediante anima. Neque enim de absoluta possibiliitate videntur cogitasse, sed de congruitate ac decentia. Sine dubio namque, si Deus carnem non mediante anima assumpsisset, defuisse decor illi, qui in carni animata assumptione emicuit. Vnde supposito quod decor ille exhibendas esset, non fuit possibile animam mentis experitem, vel corpus anima destitutum, assumi. Absolue tamen, posuerit assumi, nec id Deum dedecuisset positione, si ita vnum eternæ sapientie fuisse. Nunc autem regula eiusdem sapientie tulerant, vt is ordo congruitatis quem exposuimus seruaretur, salua tamen immediate vniuersitate partis vniōne ad Verbum; ita ut corpus non excepterit vniōne hypostaticam mediatè tantum, sed per animam, quam solam proxime afficit, sed verè ipsum quoque corpus, terminetur immediate ac formaliter per subsistentiam Verbi, eique per vniōnem in ipso corpore intrinsecè ac proxime receptam, coniungatur. De his igitur non est quæstio.

Sed tora difficultas, quæ circa ordinem in partium assumptione seruatum agitari hoc loco potest, pertinet, primo, ad comparationem partium humanitatis essentialium, & vniōnis ipsarum inter se; quod est querere an prius natura corpus fuerit vnitum animæ quam Verbo. Similiterque de anima quæri potest, prius Verbo quam corpori vnta fuisse. Secundo, præsens difficultas pertinet ad comparationem partium humanitatis cum ipsa humanitate: Quod est querere, an prius sine assumptione partes essentiales humanitatis, quam humanitas tota, vel è contrario.

Partes humanitatis prius Verbo vnta, quam inter seiphas.

107. In priore difficultate, omnino verum censeo, quod prius natura partes singulæ essentiales humanitatis sint vntæ Verbo, quam inter seiphas. Ratio est quia subsistentia Verbi in partibus naturaliter subsistentibus sufficit est create, & eodem non modo temporis, sed etiam naturæ ac rationis instanti ijs aduenit, quo adueniuntur subsistentia create nisi praesentæ & prædicta fuisse. Nam nisi intellegeremus subsistentiam Verbi tunc aduenire, falso diceremus eam prævenire subsistentiam cretam, & exortu prohibere. Vnde nihil obstat, quominus intellectum superuenientis subsistentie, Verbi præintelligeremus subsistentiam cretam afficer humanitatem. Quæ difficultas evanescit, admittendo, quod subsistentia Verbi adueniat

cuilibet parti essentiali humanitatis, in eodem signo ac instanti natura, in quo aduenire deberet subsistenta crea, si permitteretur exurgere. Atqui subsistenta crea aduenit naturaliter anima & corpori prius quam iungantur inter se phyllico nexus ad confundendum compositum, quia prius est partem vniōnem esse in se, quam iungi alteri parti: sicut etiam prius est, quam libet illarum partium esse in se, quam causare compositionem, quod præstat per vniōnem: Quia prius est esse in se complete, quam aliquid causare extra se. Prius igitur & ratione & natura, assumptiona est à Verbo anima, itemque corpus, quam naturalis vno partes illas ad corporis fabricam vincularer. Id quod etiam colligere ex eo licet, quod disrupta vniōne humanitatis cū Verbo nō tollatur vno partium humanitatis & Verbi. Ut constat ex triduo mortis Christi, quo anima Christi itemque corpus recinuit pristinam cum Verbo vniōnem, dissoluta tamen ac destruēta vniōne humanitatis constitutente. Si verò vno partium cum Verbo dissolueretur, impossibile esset vniōne humanitatis cū Verbo persistere. Inde ergo colligere licet, vniōne partium cum Verbo esse natura priorē physica vniōne partium inter seiphas: Vno siquidem humanitatis cū Verbo, supra hypothesis vniōnem physicam inter seiphas. Quare vno partium ad Verbum, ut independenter est vniōne partium inter seiphas, ita & natura est anterior.

Quæ in contrario opponunt Valesius 3. p.d. 27. c.7. & 8. & Albertinus coroll. 9. de substantia n. 12. levia sunt. Ait enim carmen non prius natura fuisse à Verbo assumptionam, quam fuerit humana. Atqui non prius fuit humana, quam vniōne animæ: Ergo prius natura vnta est anima physico nexus quam supernaturaler & hypothesis Verbo adhæserit. Additum testimonium D.Thomæ q.6. art.4. ad 3. Verum D.Thomas non videtur dissentire à sententia quam proposuimus; vt patet ex eo quod articulo 5. aut humanitatem ordine executionis spectato, assumptiona esse medijs partibus: ac proinde sentit partes prius natura, quam physica vno ex eundem inter seiphas exurgere, & humanitatem compingere, prius Verbo coniunctas. Ratio verò adducta, facile eliditur. Quamvis enim capitulo ordine congruitatis, non prius à Verbo assumptiona sit, quam intellegeretur humana, quod vnuū probat ratio p. d. Et, estque id solum quod à D.Thomæ affirmatur q.6. art.1. & 4. tamen prius natura vel potius (quia deest vera dependencia vniōnis ab altera,) prius ratione, assumptiona est caro, quam ellenitum per naturalem vniōnem cum anima, eo quod carni, prius sit esse, quam iungi animæ. Et idem de anima statu, si queratur prius hypothesis iuncta sit Verbo, quam naturaliter corpori.

Quæ ordo vniōnis, inter humanitatem & partes eius.

108. Posterioris difficultatis resolutio, est facilis, supposito dupli ordine perspecto ex tractatione de fine, nempe ordine intentionis & executionis. Si ergo ordinem intentionis attendamus, nemo non videt prius fuisse intentionem assumptionem integræ humanitatis, quam partium eius essentialium. Deo enim primo & per se intendit, ut Verbum fieret homo; & quia hoc habet non poterat, nisi animam signilatim, itemque corpus assumeret, utramque illam essentialem humanitatis partem assumptione partialiter, quod erat medium ad obtinendam totius humanitatis assumptionem accedente ad illas partium cum Verbo vniōnes, naturali coniunctione partium inter se. Ordine tamen executionis prius ratione facta est vno partium humanitatis cum Verbo, quam vno totius humanitatis, quod male difficitur Rada concouit. 4. art.

4. Ratio

4. Ratio est, quia partes prius in se esse atque adeo substantiae debentur, quam causare cōpositum, quod ex ipsorum inter se partium naturali unione resulcat. Ergo nō in hoc partium inter se ipsas, sive constructio humanitatis, supponit unionem partium cum Verbo. Malo itaque magis nō humanitatis cum Verbo, supponit ipsam partium cum Verbo copulationem; quandoquidem humanitas intelligi non potest nō ita Verbo nisi praeinveniatur esse, quod haberet per naturalem partium unionem inter se ipsas, earundem ad Verbum copulationem posteriorem. E contrario vero nō partium cum Verbo, nec ipsorum inter se partium naturalem unionem supponit.

Nec plura diuīto extreīmo secundā intra Christianam compositionis; ex cuius discussione evanescent difficultates dūctae ratione naturali, quae impossibiliter alīuēndi diuītū humanitatem monstrare videbantur ex parte humanitatis; allegando indissolubilem naturae & substantię nexus, & monstrōsum humanitatis, si suo connaturali completementu spoliari; ac denique dependentiam causatiām à solo Verbo. Liquido enim parer nullam talēm rationem nego. Nam & separabilias substantię ab humanitate substantialiter plena & integrā, facis demonstrata est, & dependentiam naturae à substantię non esse effectuam, aut quomodolibet causatiā, quae in Trinitati communis esset, sed meram esse determinationem, est declaratum. Terminatio autem non est causatio, nec est, quod ad omnes diuītas personas referenda conceatur.

Summa doctrina proposita, & eius usus.

109. Nunc quia extreīum hoc primū huius compositionis, noscatis distin̄ūt, placet iu breuē summā cogere, quicquid de eo propositum est. Hic igitur estō totius huius tractationis breuiculus. Humanā natura conuenienter se habens, hoc est omnes eius partes physica cū essentiales, tūm integrales, tūm naturaliter conuentane, ac ciuās partes eius aliquae non simpliciter dīctae nominatimque sanguis, (non item pīncus, vngues, & capilli,) salua erēta extēna fine qua assumi nequivērunt, sola verō supponit contrarietatem, quam externa necessariā excludit, deficiente, pro capacitate omnibus & solis entib⁹ substantialibus obedienslitter competente, ad diuinū Verbi substantiam sunt euecta: & quidem si tempus spēcies omnes agnō primō; si autem congruēt & rationē assumendi, prius anima rationalis, quam caro: si denique prioritatem naturae, prius hæc partes secundām se, quam ad inicīcē nōitā, vel quod id est, prius quam humanitas, que tamē omnium pīncis, in diuīta intentione assump̄ta est.

Plus huius doctrinae esse debet, suauitatio verborum Apostoli Hebr. quia pueri communicauerunt carni & sanguini, & ipse similiiter participant ei/dem. Sanguinem tū sumi pro anima, existimat creditus Anselmus, eo quod vita animalis sit in sanguine. Sed nihil est neceſſe sic accipere vocem sanguinis in eo. Apostoli loco, cum eo ipso, quod caro, cum Verbum communicasse dicitur, est caro humana, satis per eam consignificatur anima. Sospicim̄ ergo Apostolus, & magno quodam pietatis sensu ac gauſu considerat quod Deus Verbum, nō gaudet & non apprehensit, neque à peccato retrahit Angelis, ut mox subiungit, fieri voluerit frater hominam communicando partibus omnibus humanitatis, quibus ipsi communicabant, ut omnium veluti contingens omnibus mederetur.

Nec ille pīfissimus S. Maximini affectus omittendus ex homilia 3 de Paich. [Et in illo Christi homine viuis-
cūque nostrum carnis & sanguinis portio. Vbi ergo
Theoph. Rayn. Christi.]

portio mea, regnat regnare me credo; Vbi dominatur sanguis meus, me tentio dominari, vbi glorificatur caro mea, me gloriōsum esse cognosco. Quamvis enim peccator, de hac tamen communione gratia non diffidat, quia eti peccata nos prehēbent, substantia nos requirit: & si delicta propria nos excludent, natura communio nos repellit. Nam propter bonitatem diuītatis, peculiare nobis Saluator debet affectionem; scilicet quia sicut Deus noster in ipso est, ira & sanguis noster in illo est. Misericordiam igitur mīhi debet præstare diuītatis, necessitudinem exhibere debet affinitas. Neque enim tam immutis est Dominus, ut obliniscatur hominis, & non meminerit illus quem ipse gestat, ut quem caula in ei suscepit, non eius causa quē suscepit, me requirat. Non inquam tam immutis est Dominus, ut non diligit carnem suam, membra sua, viscera sua, ait Sanctus Apostolus Nemo inquam carnem suam odio habuit, sed nutrit & sicut eam sicut Chilus Ecclesiam. Nihil ergo de venia desperemus fratres; nihil de odio timemus. Habetus prærogatiā sanguinis nostri. In Christo enim caro nostra nos diligit. Sumus enim membra eius & caro, sicut dicit: id est B. Apostolus; *Hoc nunc os ex offībus meis, & caro de carne mea. Sacramentum hoc magnum est; Ego autem dico in Christo & in Ecclesia.*]

C A P V T. II.

De Verbo humanitatem assumente

110. Explendū est blasphemum nugamentum, eorum qui referente auctore homilia de Dei pa, apud S. Athanasium, dixerunt humanitatem suiss̄ assump̄tam à Verbo salutationis Angelicæ. Verbum enim quod substantialiter complere potuit humanitatem, & eam reddere capacem satisfaciendi Deo laſo, non potuit esse aēr diffusus vel qualitas soni inde evanescens, sed sola divina persona. Iḡ tu hoc est alterum extreīum secundā compositionis Christo internā, in qua exponenda verlāmur; proindeque de eo dicendum sequitur. Ed enim rem deduximus, ut consideriter humanitatem ad Verbi substantiam suiss̄ euectam, intelligendo *substantiam* nomine, personam formaliter, quatenus substantiam, sive suppositūlātēm per hanc ut sic, constitutām, quamvis antiquis vox illa polyonyma fuerit, & quod Rusticus libro contra Acephalos ad medium ex Nazianzeno, & Ephesina Synodo tradidit, interdum ad personam, quandoque verō ad naturam signādā sit visorata. Ceterum hīc quoque, & quod re ipsa factum est, & quod de potentia absoluta fieri à Deo potuisse, considerandum erit.

Nil ab solutum terminant humanitatem.

Non enim Deitas.

Primō igitur, spectando quod re ipsa factum est, constare debet, exclusu quoque alio intra Deum, sive ab soluto sine relatio, solam diuīti Verbi personam, quatenus per relatiām suam substantiam constituitur, terminans humanitatem Christi, sua connaturali substantię spoliatam.

Quod nego aliquid absolutum intra Deum, terminans de facto humanitatem Christi, excludit ab ea terminatio, & naturā diuīnam & substantiam quam vocant absolutam. Et quidem quod diuītā non terminauerit de facto humanitatem, inde perspicuum est, quod solum Verbum sit caro factum. Atqui natura est Parti quoque & Spiritui sancte communis. Accedit diuīta natura incompletio mox explicanda. At quod alterum hypostaticē terminat, & substantialiter consummat, necesse est in eo genere completum esse